

Велика Британія підтримує Україну

Ласкаво просимо!

Путівник для українців, які
прибувають до Великої Британії

Це довідник для українців, які прибувають до Великої Британії.

Тут також міститься окрема інформація для людей, що прибувають за програмою « Домівки для України».

Цей довідник не розповсюджується на дітей до 18 років, які подорожують без батьків або законних опікунів та не збираються до них приєднатися. 28 липня ми оновили наші спеціальні довідники, а саме: [\[Довідник для органів місцевого самоврядування \(Діти та підлітки, які звертаються без батьків\)\]](#), [\[Довідник для спонсорів \(Діти та підлітки, які звертаються без батьків\)\]](#) та [\[Довідник для батьків та законних опікунів \(Діти та підлітки, які звертаються без батьків\)\]](#), які стосуються поточних та майбутніх заяв від дітей, які подорожують без батьків або законних опікунів та не збираються до них приєднатись, щоб зупинитись у відомого спонсора в Великобританії (у разі відповідності спонсора певним вимогам та отримання дозволу від батьків або законних опікунів). Це окремий вітальний довідник для дітей, які подорожують без батьків або законних опікунів та не збираються до них приєднатися.

Зміст

Глосарій	2
Розділ 1 – Прибуття до Великої Британії	6
1.1: Що вам потрібно знати у перші дні після прибуття	6
1.2: Що вам потрібно знати про програму спонсорства українців – програму «Домівки для України»	11
Розділ 2 – Призвичаєння до життя у Великій Британії.....	13
2.2: Подача заявки на пільги соціального захисту та набуття номеру соціального страхування	16
2.3: Доступ до основних державних послуг	19
2.4: Доступ до охорони здоров'я	20
2.5: Влаштування на роботу та оплата податків	2623
2.6: Послуги догляду за дітьми та освітні послуги	31
Розділ 3 - Що робити, якщо щось пішло не так.....	40
Розділ 4 - Права та обов'язки за законом	42
Додаток А: Подача заявки на місце у школі в Англії.....	47
Додаток Б: Короткий довідник основних служб	51

Глосарій

Орган розподілу місць у школах – орган, що відповідає за організацію та прийом до державних шкіл.. Таким органом може виступати муніципальна рада за місцем розташування школи, фонд академії чи орган управління школи.

Подача заявки на дозвіл на проживання – цей документ є підтвердженням вашого права жити, працювати і вчитися у Великій Британії. Його можна використовувати для підтвердження особистості при відкритті банківського рахунку або оренді нерухомості. Електронний чіп містить таку інформацію, як ім'я та прізвище, дата та місце народження. Там також міститиметься ваша фотографія, відбитки пальців та імміграційний статус.

Допомога на дитину - Виплата, що виплачується урядом батькам або опікуну дитини чи дітей щочотири тижні. Ви матимете право на отримання цієї допомоги, якщо у вас є дитина або діти віком молодші за 16 років або віком молодші за 20 років, якщо вони продовжують навчання у відповідних закладах освіти або проходять стажування.

Бюро з надання консультацій громадянам - Незалежна благодійна організація, що спеціалізується на наданні громадянам конфіденційних консультацій щодо вирішення юридичних проблем, проблем із боргами, проблем з житлом та інших проблем на території Великої Британії. Це безкоштовна служба з офісами у більшості районів країни.

Комунальний податок – Податок, що сплачується місцевій раді для фінансування послуг у межах району. Податок базується на вартості будинку та кількості людей, що у ньому проживають. Ставка є фіксованою сумою в залежності від вартості будинку і переглядається кожних 12 місяців.

Дебетова картка – Картка, емітована банком, що дозволяє власнику переказувати гроші у електронному вигляді з його банківського рахунку при здійсненні покупки.

Прямий дебет - Угода, укладена з вашим банком, яка дозволяє третій стороні знімати гроші з вашого рахунку в узгоджені дати, як правило, для оплати рахунків.

Прямий платіж – Система, що дозволяє вам отримувати грошові виплати від місцевої ради. Якщо місцева рада вирішить, що ви маєте право на послуги з догляду у себе вдома, пряма оплата дозволить вам організувати цей процес самостійно.

Допомога з інвалідності - Ряд виплат фінансової підтримки, пов'язаної з інвалідністю, яка включає платежі, гранти, податкові пільги та соціальні виплати. Центр зайнятості за місцем проживання (Job Centre Plus) зможе допомогти вам у цьому.

Освіта – у Англії, Уельсі та Північній Ірландії існує 6 етапів освіти:

- Дошкільна освіта (до 5 років),
- Рання (з 5 до 7 чи 8 років)
- Молодша (до 11 чи 12 років)
- Середня (з 11 чи 12 років до 16 років)
- Подальша освіта (з 16 до 19 років, а також старше за 19 років)
- Вища освіта (старше 18 років)

У Шотландії існує 5 етапів освіти:

- Дошкільна освіта (до 5 років),
- молодша (з 4 чи 5 до 12 років)
- Середня (з 12 років до 18 років)
- Подальша освіта (з 16 років)
- Вища освіта (з 17-18 років)

Відділення невідкладної допомоги – Відділення у лікарні, яке надає медичну допомогу і спеціалізується на екстреному лікуванні пацієнтів. Відділення займається лікуванням захворювань і травм, які вимагають негайної уваги і, у деяких випадках, можуть бути небезпечними для життя. Ці відділення працюють 24 години на добу, і часто пацієнтів привозять туди на машині швидкої допомоги після дзвінка на номер телефону екстреної допомоги 999.

Аварійні служби - Поліція, пожежно-рятувальна та швидка допомога викликаються за номером телефону екстреного виклику, у Великій Британії це номер 999. Вас запитують, яка послуга вам потрібна, і ваш дзвінок буде скеровано у відповідну службу.

Заняття з англійської мови для носіїв інших мов (ESOL) - Заняття, що допоможуть вам вивчити або покращити свої знання англійської мови.

Лікар загальної практики (GP) - Медичний лікар за місцем вашого проживання, який лікує пацієнтів з незначними або хронічними захворюваннями, та скеровує пацієнтів з серйозними захворюваннями до спеціалізованих консультантів у лікарні (примітка: Український еквівалент-- Сімейний лікар).

Допомога із поданням заявки - Ця послуга надається Бюро з консультації громадян і є конфіденційною порадою щодо того, яким чином подати заявку на універсальний кредит

Бездомність – Людина вважається бездомною, якщо у неї немає житла у Великій Британії. Людина також вважається бездомною, якщо вона має житло, але не може там жити, наприклад, через насильство, або через те, що її було виселено.

Ідентифікаційна картка – див. Біометричний дозвіл на проживання

JobCentre Plus (центр зайнятості) – Державне агентство з працевлаштування та управління соціального захисту знаходиться у більшості міст і містечок. Їхня мета полягає у тому, щоб допомогти людям знайти роботу у Великій Британії, а також вони несуть відповідальність за всі заявки на соціальні виплати.

Агенти зі здачі житла в оренду – Агент з оренди житла відповідає за здачу в оренду будинків/квартир, що належать приватним орендодавцям, а також за знаходження потенційних орендарів і, у більшості випадків, за збір орендної плати від імені орендодавця.

Місцеві ради – Орган, що складається з обраних для управління справами міста, округу або району людей. Рада відповідає за надання життєво важливих послуг, таких як соціальна опіка, школи, житло та збір відходів.

Медичний сертифікат про звільнення від оплати – Люди, що страждають на певні захворювання, вагітні жінки та жінки, які народили дитину протягом останніх 12 місяців, мають право на отримання ліків за рецептами Національної служби охорони здоров'я безкоштовно. Вам потрібно заповнити бланк заявки для реєстрації на цю пільгу.

Національна служба кар'єрного розвитку - Державне агентство, що надає інформацію про кар'єри, а також поради, навчання та стажування за обраною вами професією. Ця послуга призначена для осіб віком 13-ти років і старше.

Національна служба охорони здоров'я (NHS) – Національна державна медична служба та служба охорони здоров'я, якою можуть користуватись усі мешканці Великої Британії без необхідності платити за послуги. У Великій Британії фінансується податком національного страхового внеску.

Номер соціального страхування (NI) – Індивідуальний номер особистого рахунку, що забезпечує облік усіх податків та внесків на соціальне страхування на вашому індивідуальному податковому рахунку. Кожній особі старшій за 16 років присвоюється такий номер, і вам потрібно буде надати номер соціального страхування (NI) при прийомі на роботу.

Національна залізниця – Національна залізнична служба, що надає інформацію щодо подорожей та транспортні послуги по усій території Великої Британії. Незважаючи на те, що перевезення забезпечуються приватними залізничними компаніями, ви можете придбати квитки на подорож по усій залізничній мережі.

Захист скаржників – Якщо ви є штатним працівником, і ви стурбовані чимось, що ви вважаєте неправильним, наприклад, якщо чиєсь здоров'я та безпека перебувають під загрозою, то вас захищено законом. Ви можете поскаржитись про це своєму роботодавцю, і до вас не повинні ставитися упереджено внаслідок такої скарги, або звільнити з роботи.

Право на працю - Законне право на працю після приїзду до Великої Британії. Усі гості за програмою «Домівки для України», котрим виповнилось 18 років, мають право працювати на повну ставку.

Розклад шкільних семестрів – Шкільні семестри відрізняються в залежності від місцевості, де ви мешкаєте, однак, як правило, вони дотримуються такого розкладу:

- Літній семестр: березень/квітень – липень
- Осінній семестр: вересень - грудень
- Зимовий семестр: січень - березень / квітень

Спонсор – Сім'ї, приватні особи та організації, які спонсорують людей за програмою «Домівка для України».

Державна пенсійна виплата – Соціальна виплата, призначена на допомогу з витратами на проживання пенсіонерам, якщо особа є старшою за встановлений у Великій Британії пенсійний вік і має низький дохід.

Британський центр професійної кваліфікації (Uk CPQ) - Призначена урядом Великої Британії організація для надання консультацій та вказівок щодо визнання професійних кваліфікацій у міжнародному контексті.

Універсальний кредит - Виплата складається з базової "стандартної допомоги" та додаткових платежів, які може бути надано вам у залежності від ваших обставин.

/ Служби прийому у неробочі години - медичні центри для невідкладної допомоги при станах, які не несуть негайної загрози життю. Прийоми можна забронювати, задзвонивши за номером 111 або через свого лікаря загальної практики (GP).

Розділ 1 - Прибуття до Великої Британії

1.1 Що вам потрібно знати у перші дні після прибуття

Зв'яжіться зі своїм спонсором

Перш, ніж подорожувати до Великої Британії, вам потрібно повідомити свого спонсора про дату вашого прибуття і домовитись, де ви зустрінетеся. Вам потрібно домовитись про те, чи ваш спонсор зустріне вас у пункті прибуття, чи вам потрібно самостійно дістатися до їхнього будинку. Якщо вони попросять вас дістатися до їхнього будинку самостійно, вони повинні розповісти вам, яким чином туди найкраще дістатися.

Перевірки на безпеку перед вашим прибуттям

Після видачі візи місцева міська рада проведе перевірки безпеки вашого спонсора та членів його сім'ї в рамках процедури оформлення візи. Ці перевірки необхідні для того, щоб забезпечити безпеку вам та вашому спонсору.

Подорож з медичними пристроями та ліками

Якщо у вас є медичний пристрій, необхідний вам для лікування існуючого захворювання, ви можете привезти його з собою до Великої Британії разом зі своїми особистими речами. Вам також дозволяється привезти запас призначених вам ліків, але не більше, ніж трьохмісячний запас. Якщо цей препарат зазвичай вважається контрольованими ліками, то до нього можуть застосовуватися спеціальні правила. Вам доведеться проконсультуватись щодо цього перш, ніж вирушати у поїздку.

Медичний огляд перед приїздом

Наразі у Великій Британії немає вимоги щодо перевірки стану здоров'я для прибулих з України.

Внесення готівки у гривнях на банківський рахунок перед прибуттям

Радимо покласти гривню на свій банківський рахунок в Україні, а не вивозити гроші із країни під час виїзду.

Це можна зробити:

- у відділенні банку, надавши свій паспорт;
- через термінали самообслуговування та банкомати, які приймають готівку.

На території Великобританії ви зможете робити безготівкові платежі або знімати готівку в фунтах стерлінгів з карт, випущених українськими банками. Для отримання додаткової інформації ознайомтесь із довідковими матеріалами Національного банку України.

Прибуття до Великобританії

Існує кілька основних пунктів в'їзду до Великобританії, зокрема аеропортів, в яких будуть організовані спеціально відведені пункти прийому (Welcome Points), де ви зустрінетеся зі спонсором і зможете звернутися за підтримкою, у тому

числі для організації своєї подальшої подорожі. Якщо ви не знаєте, де знаходиться пункт прийому, зверніться до прикордонної служби або до співробітника порту прибуття.

Пункти прийому будуть організовані у таких основних пунктах в'їзду:

Аеропорти	Хітроу	Станстед	Лутон
	Манчестер	Бірінгем	Гатвік
	Едінбург	Глазго	
Міжнародний залізничний термінал	Станція Сент-Панкрас, Лондон		

Пункти прийому також організовані або зарезервовані у таких місцях:

Аеропорти	Брістол	Ліверпуль	Східний Мідленд
	Лідс Брадфорд	Донкастер («Робін Гуд»)	Саутгемптон
	Борнмут	Хамберсайд	Ньюкасл
	Міжнародний аеропорт Тіссайд	Саутенд	Лондон-Сіті
	Белфаст сіті (Джордж Бест)		
	Белфаст-Сіті	Едінбург	Глазго
Порти	Поромний порт Біркенхеда	Міжнародний порт Портсмут	Порт Дувру та Фолкстону
	Порт Плімуту	Порт Ньюхевена	Порт Тайн
	Порт Пула	Міжнародний порт Гарвіча	Порт Хулла
	Порт Голіхеда	Порт Фішгарда	Пемброцький док
	Кернрайан	Лервік	
	Белфаст	Ларн	
Залізничні станції та автовокзали	Залізнична станція та автовокзал London Victoria	Центральний вокзал Рексема	Центральний вокзал Кардіфа
	Центральний залізничний вокзал м. Глазго	Вокзал Едінбурга Ваверлі	

Після прибуття до пункту в'їзду ви маєте надати офіцерам прикордонної служби свій дозвіл на поїздку до Великобританії. Вони поставлять у ваш паспорт штамп в'їзду на шість місяців. Цей штамп є доказом вашого права працювати, винаймати житло, вчитися та отримувати допомогу у Великобританії. Якщо ви вже відвідали візовий центр і здали біометричні дані, при в'їзді ви отримаєте дозвіл на перебування протягом трьох років.

Якщо ви домовилися зі спонсором про те, що самі дістанетесь до його житла, ви матимете право на одну безкоштовну подорож національною залізницею, автобусом, приміським потягом та міжміським автобусом до місця призначення в будь-якій точці Великобританії (за винятком Північної Ірландії). Вам достатньо буде показати свій паспорт, посадковий квиток або квиток на будь-який вид транспорту, де вказано, що ви прибули до країни протягом останніх 48 годин.

Детальна інформація представлена за посиланням

<https://www.nationalrail.co.uk/ukraine>.

Якщо ви домовилися зустрітися зі своїм спонсором у пункті прийому, але з якихось причин спонсор спізнився чи не зміг вас зустріти, персонал пункту прийому допоможе вам з'ясувати, що трапилось, та вирішити будь-які нагальні проблеми. Наприклад, вам можуть допомогти організувати подальшу самостійну поїздку або надати екстрене розміщення на короткий період, доки не приїде ваш спонсор. У пунктах прийому вам нададуть підтримку і доступ до:

- Місця відпочинку з туалетною кімнатою, телефоном, пристроями для оплати телефонного зв'язку та послугами перекладача;
- будь-якої необхідної безпосередньої допомоги, включаючи надання їжі, пиття, (безрецептурних) медичних засобів та інших дрібниць; та
- Пункту розподілу, якщо домовленості із спонсором були порушені; та
- інформації про державні послуги та консультації.

Якщо у вас є дійсна банківська картка, ви можете скористатися нею в пункті в'їзду до Великобританії. Якщо ні, вас може проконсультувати ваш спонсор або співробітники пункту прийому.

Прибуття до Шотландії та Уельсу

Наразі як Уельс, так і Шотландія тимчасово призупинили прийом заявок за цією програмою. Це було зроблено для того, щоб зосередитись на наданні підтримки та помешкання переміщеним особам, які вже прибули до Шотландії та Уельсу, або які невдовзі мають приїхати. Це дозволить зосередитись на організації та забезпеченні місцем для життя осіб, які перейшли на наступний етап програми, у той самий час продовжуючи надавати організаційні послуги широкого діапазону.

Усі заявки, які було подано до цього часу, буде розглянуто. а Особи, які вже отримали візу, можуть приїхати до Шотландії та Уельсу, де вони отримають обіцяну допомогу. Із більш детальною інформацією можна ознайомитись на веб-сайтах уряду Шотландії та уряду Уельсу. <https://www.gov.scot/news/super-sponsor-scheme-paused/https://gov.wales/written-statement-update-homes-ukraine-scheme>

Чого очікувати у перші дні?

Ваш спонсор не лише надає вам кімнату або кімнати для життя, але також допоможе вам, наскільки це в його силах, пристосуватись до життя у Великій Британії. Насамперед спонсор намагатиметься забезпечити вас зручним помешканням, а також надасть вам доступ до таких базових речей як їжа, постільна білизна та засоби особистої гігієни. Спонсор також володітиме практичною інформацією про місцевість, де ви перебуваєте, якою він поділиться із вами.

Хоча ваш спонсор зможе допомогти вам з такою інформацією, як розташування

найближчих шкіл для ваших дітей, місцеві медичні і стоматологічні центри, магазини, церкви, громадські центри, офіси місцевої ради і так далі, важливо пам'ятати, що вони навряд чи будуть експертами із отримання державних послуг.

Незабаром після вашого приїзду до будинку вашого спонсора вас відвідає представник місцевої ради. Вам не потрібно переживати щодо цього візиту. Місцева рада буде в основному зацікавлена у перевірці того, що ви безпечно прибули до місця свого перебування, і що житло, в якому ви мешкаєте, пристосоване для життя.

Цей інформаційний набір надає багато інформації, що допоможе вам скористатись послугами за місцем проживання, але якщо у вас є питання або вас щось непокоїть, вам потрібно обговорити їх із представником місцевої ради під час цього візиту. Може бути так, що представник не зможе надати вам негайної відповіді, але він зможе скерувати вас до інших служб, які допоможуть.

Проживання із вашим спонсором

Ми розуміємо, що ви зараз переживаєте важкі часи, ви щойно переїхали до іншої країни за складних обставин, і що ваші найголовніші пріоритети, ймовірно, будуть будуватися навколо поселення у своє житло та організації предметів першої необхідності, таких як їжа, засоби індивідуальної гігієни, доступ до мобільних телефонів та Інтернету для того, щоб перебувати на зв'язку із родиною та друзями.

Поговоріть зі своїм спонсором про те, яким чином ви хотіли б пристосуватися до нового місця у перші кілька днів, включно із тим, коли ви хотіли б побути на самоті.

Коли ви відчуєте, що ви трохи пристосувались, вам потрібно буде поговорити з вашим спонсором про основні домовленості для спільного життя під одним дахом. Це повинно охоплювати усі домовленості, яких вам потрібно досягнути щодо спільного використання житлових зон будинку, таких як кухня та їдальня, поділ домашніх обов'язків, а також правила, встановлені господарями будинку щодо таких речей, як паління, алкоголь або шум.

У вигляді подяки вашому спонсору за щедрість їм буде запропоновано платіж від уряду Великої Британії у розмірі 350 фунтів стерлінгів на місяць. Це сума призначена на покриття додаткових витрат. Ці гроші не призначені на забезпечення вас їжею чи чимось іншим.

Вашому спонсору не дозволяється стягувати з вас орендну плату під час проживання у них, але вони можуть попросити вас робити адекватний внесок на покриття спільних побутових витрат, таких як продукти харчування та комунальні послуги. Якщо вам здається, що вас просять внести необґрунтовано

велику суму на покриття таких витрат, вам слід порушити це питання через місцеву раду.

Часом ситуація може складатися не найкращим чином. Може йтися про просту проблему, яку можна вирішити, поспілкувавшись з вашим спонсором. Проте, якщо господар житла попросить вас піти або ви самі вирішите з'їхати, ви можете звернутися до місцевої міської ради, яка разом з вами буде займатися пошуком альтернативного рішення. Нижче наведено докладну інформацію.

Що робити, якщо щось пішло не так

Ми сподіваємося, що Велика Британія стане для вас дружнім, гостинним і безпечним місцем. Якщо з якихось причин цього не сталося, ми хочемо, щоб ви повідомили нам про це якомога швидше. У Великій Британії існує багато професійних органів, які готові надати вам допомогу у разі необхідності; Ви знайдете корисні контакти в додатку.

Якщо ви відчуваєте, що ваша безпека або безпека будь-кого у вашому оточенні перебуває під загрозою, вам слід звернутися у екстрені служби, зателефонувавши за номером **999** або **112**. **Це номер виклику поліції у екстрених ситуаціях, пожежної служби та швидкої допомоги.**

Якщо у вас є побоювання або занепокоєння, які вас хвилюють, але не становлять безпосередньої загрози вашій безпеці, то вам слід звернутися до місцевої ради, де вас зможуть проконсультувати щодо того, куди звернутись далі.

Якщо ваші домовленості зі спонсором були порушені, або якщо вас турбує те, що вони можуть не спрацювати, вам слід звернутися до місцевої міської ради, щоб якнайшвидше повідомити про це. Є кілька видів підтримки, які вам може надати місцева міська рада. Наприклад, вам можуть запропонувати консультацію, надати екстрене житло, а також підібрати для вас нового спонсора. Тип запропонованої допомоги залежить від ваших прав на її отримання, приналежності до пріоритетної групи нужденних, а також від того, чому ви втратили житло. Ви належите до пріоритетної групи нужденних, якщо до вас застосовне наступне: ви або хтось, з ким ви живете, вагітні; з вами живуть діти на вашому утриманні; або місцева міська рада віднесла вас до вразливої категорії населення, наприклад, через літній вік чи інвалідність. Інші приклади та детальну інформацію можна знайти за посиланням:

<https://www.gov.uk/if-youre-homeless-at-risk-of-homelessness>.

Доступ до підтримки під час перебування у Великій Британії

Програма «Домівки для України» надає вам право на доступ до ряду соціальних виплат і послуг на час вашого перебування у Великій Британії. Насамперед, уряд надасть вам і кожному члену вашої родини, що прибув у Велику Британію, одноразову виплату у розмірі £ 200, щоб допомогти покрити негайні виплати, доки ви освоїтеся. Цю допомогу буде надано через вашу

місцеву раду. Її не буде зараховано до складу будь-якої іншої програми допомоги, на яку ви можете подати заявку, і її не потрібно буде повертати.

Розділ 2 цього довідника пояснює вам, яким чином ви можете отримати доступ до послуг, що широко використовуються у Великій Британії, включно із інформацією про те, як відкрити рахунок у банку, як отримати допомогу від місцевої ради, як отримати медичну допомогу, як шукати роботу та як отримати доступ до системи освіти. Ваш спонсор також володітиме місцевою інформацією, якою він зможе поділитись.

Вакцини від коронавірусу (Covid)

Більшість людей у Великій Британії отримали принаймні одну дозу вакцини проти коронавірусу, і цілком ймовірно є те, що усіх повнолітніх членів сім'ї вашого спонсора теж було вакциновано.

За інформацією щодо останніх вказівок про те, що робити, якщо ви хворієте або маєте підозру, що ви хворі на цей вірус, відвідайте веб-сторінку порад уряду Великій Британії щодо COVID-19:

<https://www.gov.uk/coronavirus>.

Запис на вакцинацію від коронавірусу

Ви маєте право на безкоштовну вакцинацію від COVID-19 через NHS. Якщо ви знаходитесь у Англії та зареєстровані у лікаря, ви можете забронювати вакцинацію за цим посиланням:

<https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/coronavirus-vaccination/book-coronavirus-vaccination/>

Також існують пункти вакцинації без попереднього запису, де допомога може бути запропонована тим, хто ще не зареєструвався у сімейного лікаря. Перелік таких пунктів можна знайти за цим посиланням:

<https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/coronavirus-vaccination/find-a-walk-in-coronavirus-covid-19-vaccination-site/>

Ми просимо вас пройти за посиланням <https://www.nhsinform.scot/covid-19-vaccine>, якщо ви знаходитесь у Шотландії.

Якщо вас уже було вакциновано проти Covid-19 в Україні або деінде, поговоріть із сімейним лікарем про те, які додаткові дози вам потрібні прийняти у Великій Британії і коли ви повинні їх прийняти.

Ви повинні повідомити NHS (Національну службу охорони здоров'я) про усі щеплення від Ковід-19, які вам зробили за межами Великої Британії. Це потрібно для того, щоб NHS могла поповнити ваш обліковий запис щодо вакцинації. Ви можете записатися на прийом для реєстрації попередніх щеплень у комп'ютерному форматі, за допомогою Національної служби бронювання, або зателефонувавши за номером 119. Служба 119 надасть вам перекладача.

1.2: Що потрібно знати про програму спонсорства для українців – програму «Домівки для України»

Програма

«Домівки для України» – це державна програма, створена для того, щоб допомогти вам і вашій родині безпечно приїхати сюди та пристосуватись до життя у Великій Британії. За цією програмою вашим спонсором виступить резидент Великої Британії, який подав заявку і запропонував вам дім, де ви можете пожити. Цей резидент може бути другом, з яким ви знайомі, або просто жителем Великої Британії, який запропонував допомогу.

Програма призначена для того, щоб забезпечити вас безпечним місцем для життя щонайменш на шість місяців. Згідно з цією програмою ваше перебування тут може бути продовжене максимум до 3 років з правом працювати, навчатися і подавати заявку на пільги у Великій Британії. Протягом цього часу обставини можуть змінитися як у вас, так і у вашого спонсора, ви можете перейти жити до іншого спонсора або до іншого житла, яке ви самі собі організували.

Продовження вашого перебування у Великій Британії

Штамп в'їзду, який ви отримали при в'їзді до Великої Британії, підтверджує ваше право на перебування тут, але дійсний лише протягом перших шести місяців. Щоб продовжити своє перебування на термін до трьох років, дозволених за цією програмою, вам потрібно буде подати заяву на отримання біометричного дозволу на проживання. Для цього вам потрібно буде надати біометричну інформацію, включно із фотографією обличчя та зразком відбитків пальців.

Тут ви можете подати заявку на отримання БДП після прибуття до Великобританії: <https://apply.visas-immigration.service.gov.uk/product/ukraine-scheme-brp>

Після того, як ви надасте цю інформацію, вам буде видано біометричний дозвіл на проживання. Цей дозвіл є важливим документом, який ви повинні зберігати у безпечному місці, оскільки він є підтвердженням вашого правового статусу у Великій Британії і показує, як довго ви можете залишатися у Великій Британії. Він також є корисним документом для підтвердження особи для таких цілей, як відкриття банківського рахунку у Великій Британії. Якщо ви подорожуєте за межі Великої Британії, вам потрібно буде взяти біометричний дозвіл на проживання з собою для забезпечення безперешкодного повернення до Великої Британії.

Ваш біометричний дозвіл на проживання буде містити:

- Ваше ім'я та прізвище, дату і місце народження
- Відбитки пальців і фотографію вашого обличчя (це ваша біометрична інформація)
- Ваш імміграційний статус і усі умови вашого перебування

- Ваше право на доступ до державних коштів, наприклад, фінансової підтримки та медичних послуг

Розділ 2 - Призвичаєння до життя у Великій Британії

Мета спонсорської програми «Домівки для України» полягає у наданні вам приємного і затишного перебування у Великій Британії. Ми знаємо, що для цього знадобиться час.

Даний розділ довідника має на меті допомогти вам зробити перші кроки до цього, надавши основну інформацію про деякі ключові характеристики Великої Британії та важливі послуги, якими ви захочете скористатись.

Ці послуги включають:

- Відкриття банківського рахунку
- Отримання соціальної допомоги та отримання номера соціального страхування
- Послуги місцевої ради
- Медичні послуги
- Пошук роботи та сплата податків
- Послуги з догляду за дітьми та освіти
- Пошук житла після того, як період спонсорства добіг кінця

Ваш спонсор, разом із громадськими організаціями та місцевими органами влади, допоможе вам із цими початковими кроками.

ukrainianswelcome.org

Це новий веб-сайт, наповнений корисною інформацією щодо життя у Великій Британії та доступ до послуг переселенцями з України. Співпраця між 6 громадськими та благодійними організаціями, а саме: «Надія на справедливість», «Справедливість та опіка», «Припиніть торгівлю людьми», «Фонд свободи», «Непомічені» та «Світовий центр прав», призвела до його створення. Для більш детальної інформації пройдіть за посиланням www.ukrainianswelcome.org

2.1 Відкриття рахунку у банку

Відкриття рахунку у британському банку чи будівельному товаристві для громадян України

Якщо ви нещодавно прибули до Великобританії з України, вам може знадобитися відкрити рахунок у банку або будівельному товаристві для повсякденного керування своїми коштами. Ви можете отримувати регулярні платежі на свій рахунок, як-от заробітну плату, допомогу, субсидію або пенсію. Ви також можете налаштувати надходження платежів з вашого рахунку будь-яким зручним для вас способом. Цей довідник допоможе вам зрозуміти, як

оформити банківський рахунок та які документи знадобляться вам, щоб його відкрити.

Банки та будівельні товариства обговорять з вами свій асортимент рахунків, щоб узгодити найбільш вдалий варіант. Якщо стандартний рахунок вам не підійде, ви, можливо, зможете відкрити натомість основний банківський рахунок. Основний банківський рахунок не передбачає жодної оплати за стандартне використання чи овердрафта. Деякі банки та будівельні товариства дозволяють відразу подавати заявку на відкриття основного рахунку, тоді як інші пропонують основні рахунки лише тим клієнтам, які не мають права на відкриття інших рахунків.

Як відкрити рахунок у британському банку чи будівельному товаристві?

Є ціла низка постачальників таких послуг, серед яких ви можете вибрати того, хто підійде вам найбільше.

Щоб відкрити рахунок у банку або будівельному товаристві, вам, швидше за все, знадобиться:

- 1. подбати про те, щоб у вас була адреса електронної пошти, зареєстрована на ваше ім'я, і актуальний номер телефону, щоб банк або будівельне товариство могли з вами зв'язатися;**
- 2. зібрати всі свої ідентифікаційні та візові документи.**

Щоб відкрити рахунок у банку або будівельному товаристві у Великобританії, вам також знадобиться пред'явити документ, що засвідчує особу. Найшвидший спосіб підтвердити — пред'явити свій паспорт та (або) біометричний дозвіл на проживання (виданий урядом Великобританії). Деякі британські банки та будівельні товариства можуть попросити вас підтвердити свою адресу, хоч це й не потрібно за законом для відкриття банківського рахунку.

Якщо у вас немає всіх документів, що засвідчують особу, візьміть із собою всю наявну інформацію, вирушаючи до банку або будівельного товариства. Банкам та будівельним товариствам рекомендується враховувати альтернативні способи посвідчення особи своїх клієнтів. Уряд тісно співпрацює з сектором, щоб полегшити доступ для громадян України, які прибувають до країни, і в яких може не бути при собі стандартних документів для посвідчення особи.

- 3. Ви можете подати заявку на відкриття рахунку особисто у відділенні банку або будівельного товариства (для цього, можливо, потрібно буде призначити зустріч), по телефону, онлайн або через мобільний додаток банку. Вирушаючи у відділення, ви повинні взяти з собою всі документи, що засвідчують вашу особу.**

Нижче наведено назви кількох британських установ, де можна відкрити рахунок. Ви можете відкрити рахунок в іншій установі, якої немає у цьому списку. Установи перераховані в алфавітному порядку, а не в порядку переваги.

Постачальник послуг	Веб-сайт
Barclays UK	https://www.barclays.co.uk/current-accounts/
Bank of Ireland UK	https://www.bankofirelanduk.com/
Bank of Scotland	https://www.bankofscotland.co.uk/bankaccounts/classic.html
The Co-operative Bank	https://www.co-operativebank.co.uk/products/bank-accounts/
Danske Bank UK	https://danskebank.co.uk/personal/help/ukraine-support
First Direct	https://www1.firstdirect.com/banking/current-account/
Halifax	https://www.halifax.co.uk/bankaccounts/current-accounts/current-account.html
HSBC UK	https://www.hsbc.co.uk/current-accounts/products/
Lloyds Banking Group	https://www.lloydsbank.com/current-accounts/all-accounts/classic-account.html
Monzo*	https://monzo.com/
Nationwide Building Society	https://www.nationwide.co.uk/current-accounts/help/how-to-open-a-bank-account/
NatWest Group	https://www.natwest.com/ukraine-refugees
RBS	https://www.rbs.co.uk/ukraine-refugees
Santander UK	www.santander.co.uk/personal/current-accounts/basic-current-account
Ulster Bank	https://www.ulsterbank.co.uk/ukraine-refugees
Virgin Money	https://uk.virginmoney.com/current-accounts/m-account/ukraine/

*Пропонує тільки онлайн-банкінг

Money Helper надає на своєму сайті безкоштовний інструмент для порівняння, в якому наведені всі постачальники послуг:

<https://www.moneyhelper.org.uk/en/everyday-money/banking/use-our-compare-bank-account-fees-and-charges-tool>

2.2: Отримання соціальних виплат та отримання номеру соціального страхування

Доступ до соціальної допомоги (у грошовій формі)

У Великій Британії діє система соціального забезпечення, яка призначена для допомоги тим, хто стикається з фінансовими труднощами або має особливі потреби. Ця система дозволяє людям подати заявку на отримання регулярних грошових виплат, що зветься «соціальними виплатами».

Посилання на різноманітні види існуючих соціальних виплат та інформацію щодо того, як подавати заявку, можна знайти тут [\[https://www.gov.uk/browse/benefits\]](https://www.gov.uk/browse/benefits)

Якщо ви мешкаєте у Шотландії, то інформацію можна знайти за посиланням [\[https://www.mygov.scot/benefits-support\]](https://www.mygov.scot/benefits-support)

Для більш детальної інформації щодо соціальних виплат у Північній Ірландії [\[натисніть сюди\]](#).

Для більш детальної інформації щодо соціальних виплат в Уельсі [\[натисніть сюди\]](#).

Місцевий [\[центр зайнятості Jobcentre Plus\]](#) допоможе вам з'ясувати, яку саме соціальну допомогу ви можете отримати. До такої допомоги може належати:

- Єдина універсальна соціальна виплата – виплата для осіб працездатного віку, призначена для допомоги із витратами на життя, якщо у вас низький дохід. Ви можете як працювати (бути фізичною особою – підприємцем чи працювати на часткову зайнятість), або бути безробітним;
- Пенсійна виплата – додаткові кошти для допомоги із покриттям витрат на прожиття, якщо ви старші за 66 років та у вас низький дохід. Заявку на пенсійну виплату можна подати як онлайн, так і по телефону.
- Виплати з інвалідності – кошти для допомоги із додатковими витратами, якщо ви страждаєте на довготривале фізичне чи психічне захворювання, або якщо ви маєте інвалідність.
- Допомога на дитину - Допомога на дитину є універсальною виплатою для батьків чи опікунів, яка становить собою щомісячні виплати у сумі £21.80 на тиждень на першу дитину та £14.45 на тиждень на кожную наступну дитину. Як правило, ви можете подати заявку на допомогу на дитину, якщо ви є батьками чи опікунами дитини чи дітей, молодших за 16 років (або молодших за 20 років, якщо вони продовжують навчатись чи проходять стажування певного освітнього рівня). Заявку на допомогу на дитину можна подати шляхом заповнення бланку заявки на допомогу на дитину та її відправлення до фонду допомоги на дитину. Адресу фонду надруковано на бланку. Більш детальну інформацію щодо подання заявки на допомогу на дитину, включно із переліком документів, які вам доведеться надіслати в якості супровідних документів, можна [\[знайти тут\]](#).

Подання заявки на єдину соціальну виплату

Заявку на єдину соціальну виплату можна подати на сайті: <https://www.gov.uk/universal-credit/how-to-claim>

Для подання заявки вам потрібно створити обліковий запис.

Щоб подати заявку онлайн, вам знадобиться наступне:

- Реквізити банку, будівельного товариства чи кредитної спілки;
- Адреса електронної пошти;
- Доступ до телефону.

Ви також повинні підтвердити свою особистість. Для цього вам потрібні документи, що засвідчують особу, наприклад:

- постійне або тимчасове посвідчення водія з фотографією, видане в Україні;
- будь-яке посвідчення особи державного зразка, за винятком виданих за програмою оформлення посвідчень особи у Великобританії;
- дозвіл на проживання, реєстраційне свідоцтво або документ, що підтверджує або вказує на постійне місце проживання, виданий Міністерством внутрішніх справ або Управлінням прикордонної служби Великобританії громадянину Європейського економічного простору або Швейцарії;
- біометричний дозвіл на проживання, виданий Управлінням прикордонної служби Великобританії.

Посилання на інформацію стосовно критеріїв для отримання єдиної Універсальної виплати можна знайти тут: [\[Error! Hyperlink reference not valid.\]](#)

Якщо ви у даний час навчаєтесь, вам потрібно ознайомитись із правилами подання заявки на отримання єдиної універсальної виплати для студентів тут: [\[Error! Hyperlink reference not valid.\]](#)

Служба консультування надає допомогу при оформленні заявок, яка є конфіденційною. Співробітники служби не мають права розголошувати ваші особисті дані без вашої згоди. Нижче наведено посилання на послуги:

<https://www.citizensadvice.org.uk/helptoclaim/>

Якщо вам не вдається подати заявку онлайн або отримати допомогу під час подання, ви можете звернутися на гарячу лінію ЄСВ. Дзвінки на гарячу лінію ЄСВ є безкоштовними. Телефон: 0800 328 5644

Після подання заявки на ЄСВ вас запросять на зустріч із особистим консультантом з питань працевлаштування у місцевому відділенні Jobcentre Plus.

Використовуйте дані лише свого власного рахунку, до якого маєте доступ лише ви.

Номер соціального страхування

Завдяки номеру соціального страхування ваші податки та внески до фонду реєструються саме на ваше ім'я. Це албетково-цифровий код, який ніколи не змінюється.

Якщо ви подаєте заявкy на допомогу, але не маєте номера соціального страхування, група по наданню допомоги розпочне процес видачі для вас. Вам не потрібно звертатись по нього окремо. Як тільки ваше право на отримання допомоги буде встановлено, ви отримаєте СМС-повідомлення з посиланням (URL), яке дозволить подати заявкy на номер соціального страхування на сайті gov.uk. Перейдіть за посиланням та заповніть заявкy якомога швидше, щоб уникнути затримок.

Ви можете почати шукати роботу та працювати, не маючи номера соціального страхування, якщо доведете, що у вас є право на роботу у Великобританії. Ви можете довести, що маєте право працювати у Великобританії, якщо покажете своєму роботодавцю біометричний дозвіл на проживання або візу у своєму паспорті.

Роботодавці зобов'язані перевіряти право на роботу у всіх потенційних працівників. Наявність номера соціального страхування не входить у цю перевірку і не є доказом того, що людина має право працювати у Великобританії. Роботодавець, на якого ви хочете працювати, скаже вам, які документи ви повинні пред'явити.

Якщо у вас немає номера соціального страхування, ви можете дізнатися про те, як його отримати, за посиланням: <https://www.gov.uk/apply-national-insurance-number>. Під час подання заявкy вам повідомлять, які документи потрібно надати.

2.3 Доступ до основних державних послуг

Ваша місцева рада

Незалежно від того, у якому районі країни ви розташовані, ви зможете отримати доступ до допомоги від місцевої ради за місцем проживання. Якщо ви не впевнені, до якої місцевої ради ви належите, ви можете перевірити це за допомогою цього веб-сайту: <https://www.gov.uk/find-local-council>.

Сам механізм надання підтримки місцевою радою відрізнятиметься у залежності від того, у якій частині Сполученого Королівства ви перебуваєте, але, як правило, ваша місцева рада буде організацією, котра:

- Допоможе вам із вирішенням будь-яких короткострокових потреб після прибуття, що може включати у себе надання невеликих сум екстреної грошової підтримки.
- Після вашого прибуття проведе перевірку безпеки та добробуту та огляне житло, в якому ви проживаєте, щоб упевнитися у вашій безпеці та добробуті.
- Надасть вам фінансову підтримку, поки ви чекаєте початку платежів за програмою універсальних виплат. Гості пенсійного віку матимуть доступ до державної пенсійної виплати за умови, що вони відповідають визначеним критеріям.
- Надасть місця у школі для дітей шкільного віку, тобто віком від 5 до 16 років.
- Надасть консультації та скерування до спеціалізованих служб охорони здоров'я. Ці служби допомагають особам із особливими потребами, наприклад, служби психологічної допомоги, соціальні служби для повнолітніх осіб та дитячі соціальні служби.
- Допоможе вам, спрямувавши до місцевого відділення Jobcentre Plus, де вам призначать зустріч, щоб оцінити, чи маєте ви право на допомогу, та допомогти у пошуках роботи.
- Допоможе вам, якщо ви втратите житло. Якщо ваші домовленості зі спонсором будуть порушені, у місцевій міській раді можуть допомогти вам знайти нового спонсора за програмою «Домівки для України».
- Допоможе вам інтегруватись у вашу місцеву громаду.

2.4 Доступ до охорони здоров'я

Реєстрація у лікаря загальної практики – сімейного лікаря (ДжіПі)

Лікар загальної практики, більш відомий під назвою сімейний лікар, є першим лікарем, до якого вам потрібно звернутись для вирішення рутинних проблем зі здоров'ям у Великій Британії. Такий лікар може надати медичну консультацію, поставити діагноз і призначити ліки. Ці лікарі стають вашою першою точкою контакту у випадку більшості фізичних і психологічних проблем. Центр загальної медичної практики також відповідає за координацію та планування догляду за вашим здоров'ям протягом вашого життя, та вони можуть скерувати вас у лікарню для одержання вузько спеціалізованих медичних послуг.

Кожна особа має право на реєстрацію у лікаря загальної практики, і вам не потрібно надавати підтвердження адреси, імміграційного статусу, посвідчення особи або номера NHS (вас можуть попросити надати посвідчення особи, але це не є вимогою). Ми наполегливо рекомендуємо вам зареєструватися у лікаря загальної практики якомога швидше після прибуття. Ви також можете зареєструватися тимчасово у тому разі, якщо ви плануєте перебувати у цій місцевості довше за 24 годин, але менше за 3 місяці. Якщо ви маєте посвідчення особи, то надайте його, оскільки це допоможе правильно записати ваше ім'я та прізвище у обліковому записі національної служби охорони здоров'я (NHS).

Для пошуку найближчого медичного центру загальної медичної практики і для отримання додаткової інформації, відвідайте сторінку www.nhs.uk/nhs-services/gps/how-to-register-with-a-gp-surgery

Щоб зареєструватися в поліклініці, потрібно заповнити форму GMS1.

Для того, щоб дізнатися, як зареєструватися у медичному центрі загальної медичної практики у Шотландії, відвідайте сторінку

<https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/nhs-services/doctors/registering-with-a-gp-practice>

Доступ до ліків

Більшість медичних центрів загальної медичної практики не містять аптек. Якщо ваш лікар вирішить, що вам необхідно приймати певні ліки, то він випише вам рецепт, з яким вам буде потрібно піти у місцеву аптеку. У медичному центрі вас проконсультують щодо того, з якої аптеки можна буде забрати ліки. Ви також можете знайти інформацію про місцезнаходження аптек за місцем вашого проживання за адресою: <http://www.nhs.uk/Service-Search/Pharmacy/LocationSearch/10>

Як правило, існує невелика плата за ліки по рецептам, яку вам доведеться заплатити в аптеці під час отримання ліків. Однак виписані лікарем ліки будуть надані вам безкоштовно, якщо ви відповідаєте певним критеріям. У залежності від того, у якій місцевості Великої Британії ви живете, критерії на отримання безкоштовних лік можуть дещо відрізнятись, але, як правило, ліки є безкоштовними для осіб:

- Віком 60 років і старших
- Віком 16 років і молодших
- Віком від 16 до 18 років, котрі навчаються на денній формі навчання
- Вагітним жінкам (або жінкам, котрі народили дитину протягом попередніх 12 місяців)
- Усім пацієнтам стаціонару у лікарні NHS

Цей список не є вичерпним; ліки також будуть надаватись безкоштовно, якщо особа страждає на певні конкретні захворювання умови або має інвалідність. Якщо ви вважаєте, що ви підпадаєте під ці критерії, вам потрібно буде поговорити про це зі своїм лікарем, який зможе проконсультувати вас з цього приводу.

Окрім видачі призначених ліків, фармацевт також може надавати безкоштовні поради щодо лікування незначних проблем зі здоров'ям, таких як застуда та кашель. Деякі дуже поширені ліки, такі як знеболюючі та ліки від кашлю, можна купити в магазині. Рецепт на ці види ліків вам не знадобиться, але вам доведеться самим заплатити за них.

Доступ до медичної допомоги у екстреній ситуації

Якщо із вами або із членом вашої сім'ї стався серйозний нещасний випадок або розвинулась раптова серйозна хвороба, вам слід звернутися до найближчої лікарні, котра має відділення нещасних випадків та невідкладної допомоги. Екстрене лікування у службах нещасних випадків та невідкладної допомоги в лікарнях NHS є безкоштовним для усіх.

Якщо це надзвичайна екстрена ситуація, зателефонуйте за номером **999** або **112** і попросіть швидку допомогу, щоб доставити вас до лікарні. Ця послуга безкоштовна, але нею потрібно користуватись лише у надзвичайних ситуаціях. Ви також можете самі добратися до відділення **нещасних випадків та невідкладної допомоги**, якщо ви в змозі це зробити.

Ви можете знайти більше інформації за адресою www.nhs.uk/nhs-services/urgent-and-emergency-care-services/when-to-call-999.

Центр термінового лікування або клініка прийому без попереднього запису

Якщо вам потрібне лікування або консультація, котре не є екстреною ситуацією, але ви не в змозі чекати найближчого запису до лікаря, ви можете отримати консультацію за телефоном **111**. Цю послугу надає NHS. NHS 111 зможе скерувати вас до лікаря або до місцевого центру термінового лікування або ж надати вам інші рекомендації, залежно від ваших обставин та потреб.

У багатьох районах країни NHS також відкрили центри термінового лікування або клініки прийому без попереднього запису, де вам можуть провести лікування незначних травм, таких як порізи, розтягнення зв'язок і невеликі переломи, або де ви можете отримати термінову медичну консультацію, без необхідності записуватись на прийом. Ці центри, як правило, працюють у стандартні робочі години. Ви можете знайти найближчий центр термінового лікування за наступним посиланням: [https://www.nhs.uk/service-search/other-services/Urgent лікувальний центр/ЛокаціяПошук/10022](https://www.nhs.uk/service-search/other-services/Urgent%20лікувальний%20центр/ЛокаціяПошук/10022).

Служби психологічної підтримки

Проблеми з психічним здоров'ям варіюються від турбот, які ми усі переживаємо у своєму повсякденному житті, до серйозних довготермінових захворювань. Ми розуміємо, що ви пережили дуже травматичний час і піддалися величезному психологічному стресу. По усій країні працюють служби психічного здоров'я, які можуть надати вам допомогу, якщо вам важко. Якщо вам або комусь із ваших близьких потрібна допомога, її найлегше організувати під час прийому у вашого сімейного лікаря.

Якщо ви переживаєте важкі часи, але не хочете звертатись до сімейного лікаря, то існує широкий спектр організацій з надання підтримки, котрі мають гарячі телефонні лінії, де ви можете провести конфіденційну розмову із спеціально підготовленим консультантом. До таких організацій належать:

- Рука допомоги 0808 808 8000 - (Текстовий телефон :18001 0808 808 8000)
- Самаритяни – для розмови із спеціально навченим волонтером дзвонити за номером 08457 90 90 90
- Рука допомоги - <https://www.lifelinehelpline.info/>
- Організації, що спеціалізуються на психічному здоров'ї
  - Північна Ірландія - <https://www.mindingyourhead.info/services>
  - Шотландія - <https://www.supportinmindscotland.org.uk/>
  - Уельс - <https://www.mind.org.uk/about-us/mind-cymru/>
  - Англія - <https://www.mind.org.uk/>

Більш детальну інформацію про ці та інші організації з надання підтримки та про послуги гарячих телефонних ліній можна знайти за адресою <https://www.nhs.uk/mental-health/> для Англії або <https://www.nhsinform.scot/illnesses-and-conditions/mental-health/>, якщо ви знаходитесь у Шотландії. Для знаходження допомоги у вашому регіоні ви також можете скористатися Hub of Hope (Центр надії). Там ви можете отримати деякі послуги безпосередньо, не звертаючись за скеруванням до свого лікаря. Інформацію надано за адресою <https://hubofhope.co.uk/>.

Медичний догляд та послуги під час вагітності та після народження дитини

Під час вагітності та після народження дитини вам буде надаватись безкоштовний медичний догляд. Ваш сімейний лікар організує цей процес. Послуги охорони материнства охоплюють догляд від початку вагітності до часу виписки з-під догляду акушерки, цей період, як правило, становить близько 10 днів після народження дитини, але може тривати і до 6-ти тижнів після пологів. Акушерки забезпечують індивідуальний догляд протягом усієї вагітності, пологів та післяпологового періоду. Значна частина цього догляду буде надаватись безпосередньо акушерками, які також координуватимуть надання лікарської допомоги при пологах та залучать інших медиків, якщо це буде необхідно.

Ви повинні зв'язатися зі своїм сімейним лікарем або акушеркою, щойно ви дізналися про вагітність. Важливо звернутися до акушерки або до сімейного лікаря якомога раніше для отримання відповідного (пренатального) догляду за вагітністю та для ознайомлення з інформацією, необхідну для підтримання здорової вагітності.

Ви також маєте право на допомогу патронажної медсестри. Патронажна медсестра - це кваліфікована медсестра або акушерка, яка пройшла додаткову підготовку. Їхня роль полягає у тому, щоби допомогти вам, вашій родині та дітям віком молодшим за п'ять років залишатися здоровими.

Усю необхідну інформацію щодо вагітності, пологи, народження дитини та послуги з охорони материнства можна знайти за адресою:

<https://www.gov.uk/browse/childcare-parenting/pregnancy-birth>.

У Шотландії: <https://www.nhsinform.scot/ready-steady-baby>

Стоматологія / стоматологічний догляд та послуги

Ви маєте право на одержання стоматологічної допомоги від національної служби охорони здоров'я для того, щоб ваш рот, зуби та ясна залишались вільними від болю. Якщо у вас болить зуб, вам потрібно зателефонувати до NHS 111 для запису на отримання термінових стоматологічних послуг.

Ви можете пошукати стоматологів за місцем вашого проживання і спробувати записатися на прийом. Стоматологія у національній службі охорони здоров'я (NHS) є безкоштовною тільки для певних категорій людей (наприклад, якщо ви молодші за 18 років або отримуєте соціальну допомогу через низький дохід). Ціна стоматологічного лікування залежить від того, яке саме лікування вам необхідне. Стоматолога можна знайти за посиланням <https://www.nhs.uk/nhs-services/dentists/how-to-find-an-nhs-dentist/>, а прейскурант цін викладено тут <https://www.nhs.uk/nhs-services/dentists/dental-costs/how-much-will-i-pay-for-nhs-dental-treatment/>

У Шотландії стоматологічні перевірки є безкоштовними. Для того, щоб знайти стоматолога за місцем вашого проживання, завітайте за посиланням - <https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/nhs-services/dental/receiving-nhs-dental-treatment-in-scotland>

Догляд за зором

Для проведення перевірки зору, для допомоги з підбором окулярів або контактних лінз ви можете записатися на прийом до окуліста у будь-якому магазині оптики. Це платна послуга, але певні категорії осіб кваліфікуються на проходження безкоштовної [перевірки зору NHS або ваучери на оптику](#).

Шотландія є єдиною країною у Великій Британії, яка надає безкоштовні перевірки зору, що фінансуються NHS. Ними можуть скористатись усі резиденти Великої Британії та відвідувачі з інших країн, котрі відповідають вимогам. У деяких випадках NHS може видати ваучер на оптику для покриття частини вартості окулярів або контактних лінз -

<https://www.nhshighland.scot.nhs.uk/publications/documents/fact%20sheets/guide%20to%20eye%20examinations%20scotland.pdf>

Допомога сліпим або слабозори особам

Британські благодійні організації організували гарячу лінію для сліпих та слабозорих людей, що прибувають до Великобританії з України, а також членів їхніх сімей та осіб, що їм допомагають, де можна отримати консультацію спеціаліста та необхідну інформацію.

Телефон гарячої лінії **0303 123 9999**, графік роботи: з 8:00 до 20:00 у робочі дні, та з 9:00 до 13:00 по суботах.

Спеціалісти гарячої лінії дадуть вам належну інформацію в правильному форматі, а також направлять вас до відповідних служб та організацій, які допоможуть пристосуватись до життя в новій країні.

Ці благодійні організації допомагають отримати наступне:

- консультації окуліста, в тому числі безкоштовні перевірки зору та допомогу у сплаті за окуляри;
- реєстрація як сліпий або слабозорий у Великобританії;
- підтримка у працевлаштуванні;
- гроші, допомога та фінанси;
- освіта та підтримка дітей та молоді (в тому числі сімейні розваги, заходи для дітей дошкільного віку, а також розвиток навичок рухливості);
- технології та корисні продукти (в тому числі деякі технологічні гранти);
- консультації з питань догляду за домашніми тваринами;
- налагодження зв'язків з громадою (місцевою та онлайн);
- доступ до місцевих організацій з допомоги сліпим;
- емоційна підтримка від кваліфікованого консультанта для людей з проблемами зору;
- безкоштовне спеціальне обладнання для дорослих та дітей, в тому числі милиці, захисні окуляри, ігри, предмети для здоров'я та рухливості, а також технологічні продукти.

Захист від інфекційних захворювань

Щеплення у NHS є безкоштовними для усіх, та забезпечують найкращий захист дітей та дорослих від інфекційних захворювань, таких як менінгіт, паротит, кір і краснуха. Поговоріть зі своїм лікарем, якщо ви або ваша дитина пропустили будь-яке щеплення, і вам буде організовано прийом.

2.5 Пошук роботи та сплата податків

Яку підтримку можна отримати у місцевому Центрі працевлаштування Jobcentre Plus

Jobcentre Plus допомагає людям перейти від отримання допомоги до роботи, а також допомагає роботодавцям рекламувати вакансії. Він також займається соціальними виплатами безробітним та непрацевдатним за станом здоров'я чи інвалідності.

Jobcentre Plus надає доступ до громадських комп'ютерів, щоб допомогти вам у пошуках роботи. Офіси центру можна знайти у більшості великих та деяких маленьких містах по всій Великобританії.

Найближче до вас відділення Jobcentre Plus можна знайти за посиланням:

<https://find-your-nearest-jobcentre.dwp.gov.uk/>

Звертаємо вашу увагу на те, що не зобов'язані погоджуватись на запропоновану вакансію, та ваша віза жодним чином не пов'язана із вашим працевлаштуванням.

Ваш консультант з питань працевлаштування

Вам буде призначено консультанта з питань працевлаштування, з яким ви регулярно зустрінатиметесь.

Він надасть вам підтримку у розвитку навичок та розгляданні різних варіантів працевлаштування та можливостей навчання.

Якщо ви є людиною з обмеженими можливостями, вам може надати підтримку консультант з питань працевлаштування людей з інвалідністю, щоб ви могли отримати належну допомогу та відповідну роботу.

Мінімальна заробітна плата

Зазвичай роботодавець видає зарплатну відомість. У ній буде зазначено таке:

- ваші заробітки до та після будь-яких відрахувань;
- відрахування (наприклад, податки, соціальне страхування);
- кількість відпрацьованих годин.

Кожен роботодавець зобов'язаний платити своїм працівникам мінімальну ставку за годину. Нижче наведено мінімальні ставки, що діють із квітня 2022 р.

- Для осіб 23 років і старше — 9,50 фунтів стерлінгів
- Від 21 до 22 років — 9,18 фунтів стерлінгів.

- Від 18 до 20 років — 6,83 фунтів стерлінгів
- До 18 років або стажерам — 4,18 фунтів стерлінгів

Права працівника на робочому місці

Ви маєте право на справедливе ставлення на роботі. Чоловіки та жінки мають право працювати, а також мають рівні права та обов'язки

Ви маєте право працювати в безпечному середовищі, не зазнаючи загроз, притиснень та насильства з боку роботодавця, колег або клієнтів.

Роботодавці зобов'язані поважати потреби своїх співробітників, якщо це не заважає їм виконувати роботу, на яку вони були найняті.

Закон забороняє дискримінувати будь-яку людину, яка претендує на посаду або робоче місце, на підставі статі, раси, релігійної приналежності, офіційного шлюбу або громадянського партнерства, інвалідності, віку, сексуальної орієнтації чи вагітності.

Робочий час: зазвичай максимум 48 годин на тиждень (в середньому). Якщо вам менше 18 років, ви не можете працювати більше восьми годин на день або 40 годин на тиждень.

Ваше посвідчення особи (наприклад, ідентифікаційна картка чи паспорт) має залишатися у вас. Роботодавець не має права зберігати його у себе.

Терміни та умови вашої роботи мають бути відображені у трудовому договорі. Уважно прочитайте свій трудовий договір перед тим, як підписувати.

Як знайти роботу чи стажування

Міністерство праці та пенсійного забезпечення (МППЗ) координує подані заявки роботодавців, зацікавлених у прийомі на роботу громадян України. Детальну інформацію про такі вакансії буде надано консультантам з питань працевлаштування, щоб забезпечити доступ до неї всім клієнтам МППЗ.

Find a Job та Find an Apprenticeship: Безкоштовний веб-сайт із пошуку роботи. Містить останні вакансії роботи чи стажування у різноманітних сферах діяльності та праці. Працює цілодобово без вихідних. Роботу можна шукати без реєстрації. Для подачі заявки на вакансію вам доведеться зареєструватися.

<https://www.gov.uk/find-a-job>

Державна служба працевлаштування: надає безкоштовну, неупереджену, індивідуально підібрану інформацію та інструкції з питань профорієнтації. Може допомогти у прийнятті рішень щодо освіти, навчання та роботи. Пропонує індивідуальні та групові консультації в очному, телефонному та онлайн форматі на сайті: <https://nationalcareers.service.gov.uk/>

Консультативна група з питань навичок: публікує онлайн-звіти щодо потреб у кваліфікованих спеціалістах на місцях. Надає інформацію про роботу для місцевого населення. Прикладом можуть бути вакансії у сфері охорони здоров'я, піклування, інженерно-технічного обслуговування та ІТ.
<https://www.gov.uk/government/publications/skills-advisory-panels>

Ви також можете звернути увагу на:

- Веб-сайт вашої муніципальної ради публікує вакансії у вашому регіоні, також може містити інформацію про події з працевлаштування та інформацію про компанії, які наймають працівників у вашому регіоні.
- Ярмарок вакансій — заходи, куди приходять фахівці з найму у пошуках потенційних співробітників.
- Місцеві та державні газети, які містять рубрики зі списком вакансій.

Подання заявки на посаду чи стажування

Коли ви знайдете посаду, яку хочете зайняти, ви повинні подати на неї заявку. З цим може допомогти ваш консультант з питань працевлаштування.

Ваша заявка має містити:

- заяву,
- резюме,
- супровідний лист.

Після подання заявки вас можуть запросити на співбесіду. Роботодавці можуть попросити вас пред'явити документи. Бажано принести з собою оригінали документів (біометричний дозвіл на проживання, підтвердження кваліфікації та досвіду).

Роботодавці можуть попросити надати рекомендації від людей, які можуть підтвердити вашу придатність до цієї роботи.

Резюме

У резюме вказані ваші навички, освіта та досвід роботи. Резюме зазвичай потрібно подавати разом із заявкою на ту чи іншу посаду.

Вам варто адаптувати своє резюме до посади, на яку ви претендуєте. Безкоштовні шаблони резюме можна знайти в Інтернеті. Ви можете попросити консультанта з питань працевлаштування допомогти вам.

Співбесіди

Після подання заявки вас можуть запросити на співбесіду.

Не хвилюйтеся, якщо роботодавець вам не відповість, адже пошук роботи передбачає конкуренцію. Це нормально, якщо ви подаєте заявки на кілька посад одразу.

Співбесіди можуть бути різними: вам можуть ставити запитання або попросити відпрацювати випробувальну зміну.

Уважно прочитайте інструкції перед співбесідою, вас можуть попросити підготувати щось заздалегідь.

Спробуйте зайти до компанії до співбесіди та подивитися на дрес-код.

Ви можете попросити консультанта з питань працевлаштування допомогти вам підготуватися.

Волонтерська робота

Волонтерська робота — це безкоштовна робота в організації. Йдеться про благодійну чи волонтерську організацію.

Волонтерство може допомогти набути впевненості та виробити навички, познайомитися з новими людьми та принести користь місцевій спільноті.

Волонтерство підвищує ваші шанси на отримання роботи, особливо якщо ви не працювали у Великобританії раніше.

Що робити, якщо вам здається, що роботодавець обійшовся з вами несправедливо, або вам потрібна підтримка?

- Поскаржтеся своєму роботодавцю безпосередньо.
- Зверніться до когось, хто міг би допомогти вам вирішити проблему (посередництво/альтернативне вирішення спорів).
- Ви можете дізнатися більше про свої права, звернувшись до Консультативної, погоджувальної та арбітражної служби (ACAS) за телефоном 0300 123 1100.

- Подайте позов до суду. Ви можете отримати подальші консультації та підтримку, звернувшись до Консультативної служби з питань рівності www.equalityadvisoryservice.com
- Якщо вас примушують до роботи або роботодавець не поважає ваших прав, ви можете звернутися за порадою на Гарячу лінію з питань рабства в сучасному світі за телефоном 0800 0121 700.

Ваші права та захист на робочому місці

Великобританія пишається тим, що поширює на вас усі права та заходи захисту згідно із законом, якими користуються громадяни країни.

Приходячи на роботу, ви маєте право на справедливе ставлення та працю в безпечних умовах. Ви також маєте право працювати без страху та утисків з боку роботодавця, колег та клієнтів.

У Великобританії під час вступу на роботу ви підписуєте трудовий договір або угоду. Терміни та умови вашої роботи повинні бути відображені у трудовому договорі чи угоді. Обов'язково прочитайте цей документ (за допомогою перекладача, якщо потрібно), перш ніж підписувати.

Ваші трудові права (такі як мінімальна сума, яку вам повинні платити, або право брати оплачувану відпустку у свята або йти у декрет) залежать від вашого статусу зайнятості.

У Великобританії є три основні статуси зайнятості:

- **Штатні працівники** користуються всіма трудовими правами за дотримання низки умов (наприклад, щоб мати деякі види прав, потрібен безперервний стаж на одному місці протягом певного періоду часу) і мають обов'язки перед роботодавцем.
- **Тимчасові працівники** користуються низкою основних трудових прав (на мінімальну заробітну плату або прожитковий мінімум, плату за роботу у вихідні та захист від дискримінації), але мають більшу свободу стосовно того, коли, скільки і де працювати.
- **Самозайняті** працівники не мають трудових прав, але користуються повною свободою стосовно того, як і коли їм працювати.

Якщо ви тимчасовий працівник, у вас будуть такі трудові права:

- мінімальна заробітна плата у розмірі 9,50 фунтів стерлінгів для осіб віком від 23 років;
- захист у випадку, якщо роботодавець віднімає гроші з вашої заробітної плати;
- одна 20-хвилинна перерва, якщо ви працюєте більше шести годин на день;

- можливість працювати максимум 48 годин на тиждень (у середньому), або ви можете не користуватися цим правом на свій вибір;
- захист від незаконної дискримінації;
- захист у разі повідомлення про порушення на робочому місці;
- рівне ставлення до тих, хто зайнятий неповний робочий день, та до тих, хто працює на постійній основі.

Якщо ви штатний працівник, ви також можете отримати:

- оплачений лікарняний;
- оплачену декретну відпустку (для матері);
- оплачену декретну відпустку (для батька);
- оплачену декретну відпустку у разі усиновлення;
- оплачену декретну відпустку у разі спільної опіки.

Детальна інформація про статус зайнятості надається за посиланням:

<https://www.gov.uk/employment-status>.

Якщо ви працюєте через агентство зайнятості, у вас будуть трудові права з першого дня роботи.

Якщо ви вважаєте, що не всі ваші трудові права реалізовані, ви можете звернутися до Консультативної, погоджувальної та арбітражної служби (ACAS) за телефоном 0300 123 1100. Там є перекладачі, які можуть допомогти.

Детальна інформація про трудові права надається за посиланням:

<https://www.gov.uk/employment-status/worker>

Кожен роботодавець у країні зобов'язаний платити своїм співробітникам або працівникам мінімальну ставку за годину. Сума залежить від вашого віку. Будь ласка, зайдіть на <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>, щоб дізнатися найбільш актуальну інформацію. Ставки було підвищено з 1 квітня 2022 року.

Детальна інформація також представлена за посиланням

<https://checkyourpay.campaign.gov.uk/>.

Консультації з питань працевлаштування

Англія

Ви можете отримати консультації з питань працевлаштування та підтримку Державної служби працевлаштування, яка надає відповідну інформацію дорослим людям в Англії особисто, онлайн або по телефону. Молоді люди старше 13 років можуть звернутися за допомогою, зателефонувавши за номером 0800 100 900. Детальна інформація надається за посиланням:

<https://nationalcareers.service.gov.uk/>

Шотландія

Skills Development Scotland (SDS) — це національна служба підвищення кваліфікації у Шотландії. Можна звернутися на індивідуальну телефонну лінію допомоги за номером 0800 917 8000 або дізнатися подробиці за посиланням: <https://www.skillsdevelopmentscotland.co.uk/>

Уельс

Careers Wales допоможе вам спланувати свою кар'єру, підготуватися до отримання роботи, знайти відповідне стажування, навчальний курс або тренінг та подати заявку. Детальна інформація надається за посиланням: <https://careerswales.gov.wales/>

Північна Ірландія

Careers Service надає інформацію, консультації та інструкції з питань працевлаштування мешканцям *Північної Ірландії*. Детальна інформація надається за посиланням: <https://www.nidirect.gov.uk/careers-service>

Як підтвердити свою кваліфікацію у Великобританії

Якщо ви проходили професійну підготовку, вам потрібно буде офіційно підтвердити свою кваліфікацію, щоб працювати за регульованою професією у Великобританії. Підтвердженням займається відповідний регулюючий орган з вашої професії. Вам потрібно буде це зробити, навіть якщо ви плануєте шукати тимчасову або разову роботу.

Центр професійної кваліфікації Великобританії (CPQ) — це безкоштовна служба, яка може надати вам інформацію щодо підтвердження кваліфікації у Великобританії. Ви можете зайти на сайт CPQ, щоб дізнатися детальну інформацію, наприклад, чи є ваша професія регульованою, і що потрібно для підтвердження: <https://cpq.ecctis.com/>. Ви також можете зателефонувати до довідкової служби за номером 0871 226 2850.

У Великобританії регульованими є понад 200 професій. Список регульованих професій та відповідних регулюючих органів також можна переглянути на веб-сайті уряду Великобританії:

<https://www.gov.uk/government/publications/professions-regulated-by-law-in-the-uk-and-their-regulators>.

Оплата податків

Ви повинні будете сплачувати податки зі своїх прибутків, якщо вони перевищуватимуть певну суму. На суму податків, яку ви сплачуєте, може впливати статус зайнятості (наприклад, самозайнятий тимчасовий працівник або працівник, наданий агентством). Ви можете дізнатися свій статус зайнятості за посиланням: <https://www.gov.uk/guidance/check-employment-status-for-tax>

Уряд Великобританії (через Королівську податково-митну службу, HMRC) стягує податки з вашого трудового прибутку та активів. Більш детальна інформація представлена на сайті: <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>. Дохід платника податків оцінюється з метою оподаткування в установленому порядку: першим йде прибуток від найму із застосуванням знижки прибуткового податку, потім йде дохід від заощаджень (відсотки чи інші нетрудові джерела), останніми йдуть дивіденди.

Ви повинні платити правильну суму податків з прибутку. Податок з прибутку — це встановлений відсоток від вашого річного доходу. Якщо ви працюєте на когось, ця сума часто віднімається безпосередньо від вашої місячної заробітної плати через систему, яка називається Pay As You Earn (PAYE).

Якщо ви не працюєте на компанію або іншу особу, але отримуєте дохід, ви зобов'язані декларувати його та сплачувати відповідну суму податку. Королівська податково-митна служба (HMRC) використовує систему самонарахування для оподаткування прибутку самозайнятих осіб на щорічній основі. У Великобританії податковий рік для самозайнятих осіб починається 5 квітня.

Детальну інформацію про самонарахування та про те, коли ви повинні надсилати нам свій річний звіт, наведено за посиланням <https://www.gov.uk/self-assessment-tax-returns>.

Сума податку, яку ви сплачуєте, залежить від суми вашого заробітку. Ви можете уточнити це за посиланням <https://www.gov.uk/estimate-income-tax> <https://www.gov.uk/estimate-income-tax>. Щоб отримати додаткову консультацію, ви можете звернутися безпосередньо до HMRC або до консультаційного бюро Citizens Advice, а також звернутися до професійного бухгалтера.

Внески до Фонду соціального страхування (NIC)

Ви сплачуєте внески до Фонду соціального страхування, щоб мати право на певну допомогу та державну пенсію. Внески до Фонду соціального страхування є обов'язковими для людей віком 16 років або старших, які є:

- штатними працівниками, які заробляють понад 184 фунти стерлінгів на тиждень, або
- самозайнятими особами, прибуток яких становить 6515 фунтів стерлінгів на рік та вище.

Детальну інформацію про Фонд соціального страхування можна знайти на сайті GOV.UK за посиланням: [National Insurance.gov.uk](https://www.gov.uk/national-insurance)

2.6 Послуги з догляду за дітьми та освіта

Догляд за дітьми та забезпечення освіти дещо відрізняються у країнах, з яких складається Велика Британія.

Догляд за дітьми

“Childcare choices” є корисним веб-сайтом для ознайомлення з існуючими варіантами - <https://www.childcarechoices.gov.uk/>

Англія

У залежності від ваших обставин вам може бути надано допомогу з оплати догляду за дитиною, у тому числі:

- Безкоштовні години відвідання садочку для дітей віком від 3 до 4 років.
- Додаткові безкоштовні години відвідання садочку, якщо ви працюєте і вашій дитині 3 або 4 роки.
- Безкоштовні години відвідання садочку для дитини віком 2 роки, якщо у вас дуже низький дохід.

Вам також може бути надано знижку при оплаті послуг по догляду за дитиною, якщо ви працюєте або отримуєте універсальну виплату.

- Для отримання додаткової інформації ми просимо вас звертатись до місцевої ради або перейти за адресою: <https://www.gov.uk/get-childcare>

Заходи під час канікул та харчування (Holiday Activities and Food (HAF)) — це фінансована державою програма для дітей, які мають право на безкоштовне харчування в школах. Через великий попит багато муніципальних рад збільшили кількість місць в програмі на цей рік. Це можуть бути і літні табори. Діти, які не мають права на безкоштовне харчування в школі, можуть заплатити і долучитись до участі у програмі.

Ваша місцева рада може також організувати заходи для дітей під час шкільних канікул. Для отримання додаткової інформації відвідайте веб-сайт відповідного органу.

Уельс

Вам може бути надано допомогу з оплати догляду за дитиною, у тому числі:

- Догляд за дітьми віком від трьох до чотирьох років
- Допомога по догляду за дитиною під час навчання або пошуку роботи батьками

- служба інформації для сімей (FIS) за місцем вашого проживання надає безкоштовні консультації з питань догляду за дітьми.

Для отримання додаткової інформації ми просимо вас перейти за посиланням: <https://gov.wales/help-paying-childcare>

Північна Ірландія

Вам може бути надано певну кількість годин безкоштовного догляду за дітьми в залежності від ваших обставин. Для отримання додаткової інформації ми просимо вас перейти за посиланням::

<https://www.nidirect.gov.uk/information-and-services/parenting-and-childcare/childcare>

Шотландія

У Шотландії догляд за дітьми є безкоштовним для певних категорій дітей. Якщо вашій дитині три або чотири роки, ви можете отримати до 600 годин фінансування раннього навчання (дитячий садок) та догляду за дітьми на рік. Це дорівнює 16 годинам на тиждень, якщо відвідувати садок лише протягом академічних семестрів, або 12 годинам на тиждень, якщо відвідувати садок цілий рік.

У серпні 2021 року уряд Шотландії збільшив кількість годин оплаченого державою раннього навчання та догляду за дітьми до 1140 годин на рік. Це становить 30 годин на тиждень, якщо відвідувати садок лише протягом академічних семестрів, або 22 години на тиждень, якщо відвідувати садок цілий рік. У деяких районах додаткові години вже почали надаватися, тому краще проконсультуватися з місцевим органом влади за місцем проживання.

Вашій дитині може бути надано оплачене державою раннє навчання та догляд ще до того, як їй виповниться 3 роки, але кількість таких пропозицій є обмеженою і, переважно, залежить від правил регіону, де ви проживаєте. Ми рекомендуємо вам звернутись до місцевого органу влади для обговорення ваших обставин, та для того, щоб з'ясувати, чи існують пропозиції оплачуваного догляду за дітьми на місцевому рівні перш, ніж дитина досягне визначеного державою віку.

Більше інформації про раннє навчання та догляд за дітьми можна знайти за адресою <https://www.parentclub.scot/>

Освіта

Англія

За законом у Англії діти віком від 5 до 16 років зобов'язані навчатись на денній формі навчання. Місцева влада, яка займається вами та вашою сім'єю, допоможе вам організувати навчальний процес. [Подальшу інформацію щодо відвідування та пропуск школи можна знайти тут.]

Навчання може відбуватися:

- У безкоштовній школі, що фінансується державою
- У незалежній школі (також відомі під назвою приватна школа або публічна школа), де, як правило, вам доведеться платити за освіту вашої дитини; або
- Ви можете обрати навчати дитину самостійно вдома.

Діти у віці від чотирьох років зараховуються у початкові школи, де навчаються діти віком від 4 до 11 років.

Діти, старші за 11 років, переходять до середньої школи, де навчаються діти віком від 11 до 16 років або від 11 до 18 років. У деяких районах країни існують коледжі для старших класів, де навчаються молоді люди у віці від 16 до 18 років. Для більш детальної інформації ознайомтесь із розділом "Подальша освіта».

Місцева рада за адресою <https://www.gov.uk/find-local-council> допоможе вам знайти:

- Державні школи у вашому районі
- Критерії прийому до шкіл, які ви обрали <https://www.gov.uk/schools-admissions/admissions-criteria>

Детальні інструкції з подачі заявки на навчання у школі надано у Додатку А.

Швидше за все після вашого переїзду до Англії заявку на місце у школі буде подано посеред навчального року, тому уважно ознайомтесь із цим розділом у Додатку А.

Уельс

Батьки та опікуни повинні звернутися до місцевої влади за вказівкою щодо подачі заявки на навчання в школі.

Місця у початковій школі - <https://www.gov.uk/apply-for-primary-school-place>

Місця у середній школі - <https://www.gov.uk/apply-for-secondary-school-place>

Північна Ірландія

Кожна дитина віком від 4 до 16 років має право на місце у школі. Якщо ваша дитина досягла віку вступу до початкової або після-початкової школи, вам потрібно подати заявку на навчання.

Додаткова інформація знаходиться за посиланням:

<https://www.nidirect.gov.uk/articles/applying-school-place>

Шотландія

Шотландія забезпечує усіх дітей віком від чотирьох з половиною років до 18 років безкоштовною шкільною освітою.

Місцева рада несе відповідальність за надання шкільної освіти у місцевості вашого проживання. Вичерпну інформацію щодо подачі заявки на шкільні місця можна знайти тут <https://www.scis.org.uk/information-for-parents/>, де також можна і подати заявку.

Діти та молодь з особливими освітніми потребами та інвалідністю (SEND)

Більшість шкіл та коледжів виявлятимуть та задовольнятимуть потреби дітей з особливими освітніми потребами та інвалідністю. Ваша місцева рада зможе надати вам більше підтримки та інформації. Ви можете визначити, до якої місцевої ради ви належите, тут - <https://www.gov.uk/find-local-council>

Шотландія

Програма додаткової підтримки при навчанні (ASL) у Шотландії відрізняється від програми особливих освітніх потреб та інвалідності в Англії (SEND), але у будь-якому разі ваша дитина отримає підтримку, якщо вона їй потрібна.

<https://enquire.org.uk/>

Програма додаткової підтримки при навчанні (ASL) опікується широким спектром обставин, у тому числі такими, що впливають на дітей із сімей, що працюють у Збройних силах, наприклад переїзди, перерви у навчанні і пережиття розставань і втрат. Розставання і втрати можуть бути короткочасними або довгостроковими і відбуватися з різних причин. Програма ASN у Шотландії також опікується усіма тими потребами, що підпадають під програму SEND у Англії.

У Шотландії існує консультативна служба для додаткової підтримки при навчанні, де ви знайдете корисну інформацію щодо того, у яких випадках ваша дитина матиме право на додаткову підтримку. Таку інформацію можна знайти за адресою <https://enquire.org.uk/>

Подальша освіта (до 19 років)

До подальшої освіти (FE) входить навчання у освітніх закладах після завершення середньої освіти (як правило, це молоді люди віком 16 років і старші), яке не належить до вищої освіти - тобто не становить собою складову бакалаврату або магістратури.

Усі молоді люди в Англії зобов'язані залишатись зарахованими до закладів освіти до досягнення ними 18-річного віку, та мають довчитись до кінця академічного року, коли їм виповнилось 18. На місцевій владі (LAs) лежить обов'язок за законом підтримувати 16- і 17-річних молодих людей і стимулювати їх продовжити освіту або стажування. , щоб перейти до освіти та навчання. Для допомоги із пошуком відповідної освіти вам потрібно звернутися до місцевої ради.

Як людина, що проживає у Великій Британії за [Сімейною програмою для України або за програмою спонсорства для України](#) , у вас є право на подальшу освіту, хоча коледжі (окрім державних шкіл) можуть попросити вас надати докази такого права.

Більш детальну інформацію про подальшу освіту та фінансування можна знайти за адресою: <https://www.gov.uk/further-education-courses>

Більш детальну інформацію про подальшу освіту та кваліфікації для молодих людей віком від 14 до 19 років можна знайти за адресою: <https://www.gov.uk/courses-qualifications>

Якщо ви перебуваєте у Шотландії, ви можете звернутися до Агентства стипендій Шотландії (SAAS) для отримання додаткової інформації щодо того, чи підпадаєте ви під критерії фінансової допомоги: <https://www.saas.gov.uk/contact-us>

Подальше навчання та освіта для дорослих

Ви можете знайти інформацію про подальші навчальні курси, включно із освітніми курсами для дорослих, за адресою: <https://nationalcareers.service.gov.uk/find-a-course>

Освіта такого плану буде повністю безкоштовною або підпадатиме під часткове фінансування (державна оплачує близько 50%) у залежності від вашого віку, попередньої освіти та обставин. Для більш детальної інформації зв'яжіться із надавачем таких послуг за місцем вашого проживання/ коледжем.

Якщо вам уже виповнилось 19 років та ви приїхали до Великої Британії за сімейною програмою для українців, за програмою «Домівки для України», ви матимете право подати заявку на участь у «Тренінгу навичок». «Тренінг навичок» пропонує безкоштовні та гнучкі курси, що тривають до 16 тижнів. Для ознайомлення із повним переліком курсів, що надаються за цією програмою, ми просимо вас переглянути перелік курсів за посиланням:

[\[https://www.gov.uk/government/publications/find-a-skills-bootcamp/list-of-skills-bootcamps\]](https://www.gov.uk/government/publications/find-a-skills-bootcamp/list-of-skills-bootcamps)

Ресурси для вивчення англійської мови як іноземної (ESOL)

Щоб краще пристосуватись до життя у Великобританії, треба розуміти англійську мову.

Якщо вам більше 19 років, і ви потрапили до Великобританії за Сімейною програмою для України, програмою «Житло для України» або Розширеною програмою для України, ви будете мати змогу отримати освіту для дорослих, в тому числі вивчати англійську як іноземну.

Це передбачає отримання фінансової допомоги з Освітнього фонду для дорослих (в тому числі, ESOL) та безкоштовні мовні курси Третього рівня з метою працевлаштування.

Благодійні організації також сприяють вивченню англійської безкоштовно. Ця допомога може відрізнятись в залежності від регіону, з яких наводимо позитивні приклади нижче:

- Програма спеціалізованого навчання та працевлаштування діє у восьми регіонах Великобританії.
- Безкоштовні курси ESOL онлайн.
- Відкритий університет надає безкоштовні онлайн ресурси для українців, які проживають у Великобританії та Ірландії
- Duolingo: гості можуть вивчати англійську мову завдяки цьому онлайн-курсу або завантажити програму з App Store або Google Play. Ви також можете вивчати українську або російську мову.

Існують також сайти ESOL та програми для різних вікових груп:

- Маленькі діти:
  - БЕЗКОШТОВНІ друковані читанки для раннього розвитку
  - LearnEnglish Kids: безкоштовні ігри, оповідання та заходи для дітей. Батьки також отримають консультацію про те, як допомогти дітям вивчати англійську, а також про курси англійської мови для дітей.
  - Learning Village — Ресурс, який допоможе вивчити англійську як другу мову (EAL) для учнів віком від 6 до 16 років. Також є ресурси для учнів SEND.
  - Twinkl: освітні та навчальні ресурси для початківців EAL, програми Ключової стадії 1 та Ключової стадії 2.
- Підлітки:
  - Future Learn: Безкоштовні 4-тижневі онлайн курси для людей, які бажають отримати базові індивідуальні навички (долучайтесь з «обмеженим доступом до безкоштовного 4-тижневого курсу»).
  - LearnEnglish Teens: удосконалення навичок читання, писання та слухання англійської мови; підготовка до екзаменів; граматичні та лексичні вправи, а також ігри та відеоматеріали.

- Новини для учнів різного рівня: вивчить 3000 англійських слів, читаючи та слухаючи новини різного рівня складності.

Стажування

Стажування дозволяє начатися і переймати знання, водночас працюючи і заробляючи гроші у якості працівника, маючи договір про працевлаштування і офіційну відпустку.

Курс стажування може зайняти від одного до шести років у залежності від того, який саме курс ви оберете, якого він буде рівня і у залежності від вашого попереднього досвіду. Стажування фінансується із внесків, внесених урядом і вашим роботодавцем.

Для проходження стажування необхідно:

- Щоб вам уже виповнилось 16 років
- Ніде не навчатись на денній формі
- Жити у Англії

Якщо ви живете не у Англії, ми просимо вас ознайомитись із варіантами проходження стажування у Шотландії, Уельсі і Північній Ірландії -

<https://www.apprenticeships.gov.uk>

Вища освіта

Для зарахування на курс вищої освіти вам, зазвичай, має виповнитись 18 років. Вища освіта надається у:

- Університетах,
- Коледжах,
- Спеціалізованих установах, такі як мистецькі школи або сільськогосподарські коледжі.

Університети самі контролюють політику та вимоги до вступу, тому, якщо у вас виникли будь-які запитання, вам слід зв'язатися безпосередньо із відповідним надавачем вищої освіти.

Пошук та подання заявок на більшість курсів вищої освіти здійснюється в електронному форматі. Інформацію про варіанти навчання у Великобританії та процес подання заявки можна знайти за посиланням

<https://www.ucas.com/explore/subjects>.

З 1-го серпня 2022 року, якщо вам було дозволено проживання у Великій Британії за програмою «Домівки для України», за сімейною програмою для українців чи за програмою продовження візи для українців, та якщо ви мешкали

у Великій Британії, то з метою фінансування вищої освіти на вас розповсюджуватимуться такі самі правила, що й на британців. Ви також матимете право на позику для оплати післядипломної освіти. Вам не потрібно буде надавати підтвердження трьох років постійного проживання у Великій Британії перед початком курсу навчання.

Детальна інформація про отримання студентської субсидії представлена за посиланням: <https://www.gov.uk/apply-online-for-student-finance>

Кваліфікації

Британський європейський мережевий інформаційний центр (UK ENIC, а раніше UK NARIC) надає експертні консультації від імені уряду Великої Британії щодо відповідності іноземних кваліфікацій, у тому числі українських, до кваліфікацій Великої Британії.

UK ENIC провела дослідження щодо того, яка тривалість навчання, що передуює повному завершенню курсу, відповідає місцевим кваліфікаціям і, відповідно, вони мають змогу надати Сертифікат відповідності навіть у таких випадках, коли формальне навчання не було завершено. Це потрібно для того, щоб допомогти керівництву шкіл і коледжів проводити зарахування студентів на навчання за рівнем А, а також для застосування винятків при фінансуванні учнів віком від 16 до 19 років. Більш детальну інформацію можна знайти за адресою: www.enic.org.uk

Вчителі з України

Вчителі з України можуть набути статусу кваліфікованого вчителя (QTS) у Англії, завершивши акредитований курс підготовки вчителів.

У деяких видах шкіл вчителі можуть працювати без статусу QTS, таких як академії та школи, що підпорядковуються місцевій раді. Закордонні вчителі, у тому числі ті, що отримали освіту в Україні, також можуть працювати у підтримуваних школах без статусу QTS не довше чотирьох років. Після влаштування на таку роботу вчителі можуть отримати QTS шляхом проходження інспекції. Більш детальну інформацію можна отримати за адресою: <https://getintoteaching.education.gov.uk/>.

Якщо ви оселяєтеся у Шотландії, Уельсі або Північній Ірландії, там існуватимуть інші способи влаштування на роботу вчителем, деталі яких можна знайти тут:

<https://teachinscotland.scot> (Teach in Scotland)

<https://educators.wales/teachers> (Educators Wales)

<https://gtcni.org.uk/professional-space/professional-competence/getting-into-teaching> (General Teaching Council NI)

Teaching Vacancies є офіційною службою із публікації вакансій від Департаменту освіти. Ця служба використовується більш ніж 17 000 шкіл для розміщення вакансій на посаду вчителя. Тут ви можете шукати роботу у школі або навчальному фонді Англії, зберігати вакансії і налаштовувати оповіщення про роботу. Teaching Vacancies знаходяться за наступною адресою: <https://teaching-vacancies.service.gov.uk/>

2.7 Пошук житла після закінчення терміну спонсорства

Наприкінці шестимісячного періоду спонсорства вам і вашій родині можливо доведеться підшукати альтернативне житло. Детальний довідник щодо варіантів після закінчення 6-місячного терміну можна знайти тут [вставити посилання].

Оренда будинку

Вам потрібно буде довести, що ви маєте право на оренду нерухомості в Англії. У якості доказу вашого імміграційного статусу у Великій Британії, включно із правом на оренду, ви зможете використати свій біометричний дозвіл на проживання,

Щоб довести свій статус орендодавцю або агенту з оренди житла в Англії у електронному вигляді, ви можете скористатися онлайн-сервісом за адресою: <https://www.gov.uk/prove-right-to-rent>

Житло для оренди можна знайти через місцевих агентів зі здачі житла в оренду, а також на веб-сайтах з оренди нерухомості. Види житла, що здається в оренду, відрізнятимуться по усій країні.

Перш, ніж здати вам житло, агенти зі здачі житла в оренду проведуть усі ті дозволені законом перевірки, які вони вважатимуть за потрібне. Сюди можуть входити вимоги до доходів або необхідність мати поручителя, залежно від того, що вирішить кожен індивідуальний орендодавець. Якщо вам складно надати агентові характеристики та рекомендації, ми рекомендуємо вам поговорити з агентом чи орендодавцем про вашу ситуацію та дізнатись, чи погодяться вони прийняти альтернативну форму гарантій.

Коли ви знайдете будинок або квартиру, вам, швидше за все, доведеться заплатити депозит. Після цього вам потрібно буде підписати договір оренди. Таким договором є юридичний контракт між вами і орендодавцем. У договорі оренди буде вказано суму орендної плати та частоту виплат, буде вказано, що з ремонту та обслуговування буде вашою відповідальністю, а що відповідальністю орендодавця, а також усі інші правила та обмеження, наприклад, заборона паління.

Оренда, як правило, складається на фіксований період у шість або 12 місяців. Орендодавець має дозволити вам прожити у оселі протягом як мінімум шести місяців. Якщо ви бажаєте, щоб перший фіксований період був довшим, ви можете попросити про це орендодавця. На вас лежатиме обов'язок сплати оренди протягом усього періоду оренди.

Ви можете дізнатися про свої обов'язки та права як орендаря в урядовому посібнику «Як орендувати», який знаходиться за адресою: <https://www.gov.uk/government/publications/how-to-rent/how-to-rent-the-checklist-for-renting-in-england>

Вичерпну інформацію для орендарів про приватну оренду у Шотландії можна знайти за посиланням <https://www.gov.scot/policies/private-renting/private-tenancy-reform/>

Для отримання додаткової інформації про оренду житла у секторі соціальної оренди: <https://www.gov.scot/policies/social-housing/>

Комунальний податок

Коли ви переїжджаєте з будинку свого спонсора та починаєте самостійну оренду або купуєте будинок, на вас лежатиме відповідальність за сплату комунального податку. Розмір комунального податку встановлюється на фінансовий рік, що триває з квітня по березень, і ви можете розбити виплати на щомісячні. Комунальний податок - це податок, який надходить до вашої місцевої влади для фінансування місцевих послуг, таких як догляд, соціальні служби, поліція та заклади громадського користування.

Допомога безпритульним

Якщо вам загрожує безпритульність, вам слід якомога швидше звернутися до місцевої влади.

Інші контактні дані для одержання допомоги:

- Бюро консультації громадян - <https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/housing/finding-a-place-to-live1/if-youre-homeless-or-at-risk-of-homelessness/>
- «Шелтер» - <https://www.shelter.org.uk/>

Існують різні типи допомоги, яку місцева влада може запропонувати вам. Наприклад, вони можуть запропонувати вам консультацію, екстрений прихисток, допомогу із знаходженням довгострокового житла, або допомогу, щоб ви могли залишитися у вашому домі. Тип запропонованої допомоги залежить від вашого права на допомогу, належність до пріоритетної категорії, і що призвело до того, що ви опинились без житла.

Розділ 3. Що робити у разі невдачі?

Захист і турбота про дітей

Великобританія дуже серйозно ставиться до добробуту всіх дітей. Якщо ви хвилюєтесь про свою або іншу дитину з будь-якої причини, у тому числі, якщо вона може стати або стала жертвою фізичного емоційного або сексуального насильства чи нехтування, ви можете зв'язатися із:

- міською радою у місці проживання дитини;
- Національним товариством запобігання жорстокому поводженню з дітьми (NSPCC) за номером 0808 800 5000;
- лінією допомоги дітям за номером 0800 1111.

Якщо ви вважаєте, що дитині загрожує негайна шкода, зателефонуйте в поліцію за номером **999** або **112**.

Домашнє насильство

У Великій Британії домашнє насильство вважається серйозним злочином. Особа будь-якої статі, що жорстоко поводитьсь щодо свого партнера(-ки), чоловіка/дружини чи іншого члена родини, незалежно від того, чи вони є чоловіком чи жінкою, чи вони одружені чи просто мешкають разом, може бути притягнута до кримінальної відповідальності.

Домашнє насильство може включати широкий спектр поведінки і не обмежується лише фізичним насильством; сюди може входити емоційна, психологічна, контролююча або примушуюча поведінка, сексуальне та / або економічне насильство. Домашнє насильство може продовжуватися і може загострюватися після закінчення відносин, тому важливо звернутися за допомогою при першій же можливості.

Домашнє насильство може мати значний негативний вплив на дітей і молодих людей, та сім'ям може знадобитись допомога дитячих соціальних служб, щоб переконатися, що діти не підпадають під ризик шкоди, а також щоб допомогти їм залишатися в безпеці та пережити усі травми, яких вони зазнали через насильство.

Якщо ви у небезпеці або хочете повідомити про злочин, зверніться в поліцію за номером 999 (у екстрених випадках) або 101 (в неекстрених випадках).

Ви не зобов'язані звертатись в поліцію, якщо не хочете. Якщо ви стали жертвою насильства у будь-який час, існують служби, які надають різні форми допомоги, наприклад можливість поспілкуватись із своїм сімейним лікарем.

Додаткову інформацію та допомогу можна отримати від служб підтримки, наприклад:

Freephone — цілодобова національна гаряча лінія для жертв домашнього насильства: 0808 2000 247

або перейдіть (чат в реальному часі з понеділка по п'ятницю з 15:00 до 22:00)

- Домашнє насильство: як отримати допомогу
- Refugee (підтримка біженців)
- Women's Aid (допомога жінкам)
- Бюро консультацій Citizens Advice
- [Гаряча лінія для чоловіків](#) — конфіденційна гаряча лінія для чоловіків, які стали жертвами домашнього насильства — 0808 8010327
- Childline (лінія для дітей) — 0800 1111
- [Respect – конфіденційна гаряча лінія для домашніх агресорів та тих, хто їх підтримує](#) — 0808 8024040.

Сексуальне насильство

Сексуальне насильство та статеві злочини — це дуже серйозні питання у Великобританії. До статевих злочинів відносяться , а також заголення, при якому контакт між злочинцем та жертвою відсутній.

Зґвалтування та насильницькі дії сексуального характеру належать до руйнівних злочинів, які спричиняють довготривалі та суворі наслідки для жертви. Якщо ви хочете повідомити про злочин, зверніться в поліцію за номером 999 (у екстрених випадках) або 101 (в неекстрених випадках).

Ви не зобов'язані звертатись в поліцію, якщо не хочете. Якщо ви стали жертвою сексуального або іншого насильства у будь-який час, існують служби, які надають різні форми допомоги. Ви можете:

- Поговорити зі своїм сімейним лікарем ;
- Відвідати Центр допомоги жертвам сексуального насильства (SARC). SACR надає багато послуг, наприклад догляд у кризовій ситуації, екстрена контрацепція та аналіз на венеричні захворювання,. SACR також може збирати докази, які стануть у нагоді, якщо ви захочете подати заяву в поліцію. Ви можете попросити збирати докази, навіть якщо ви потім вирішите не звертатись в поліцію. Важливо, щоб збір доказів почався якомога скоріше після скоєння злочину, оскільки судово-медичні докази можуть змиватись та стиратись. SARC може також направляти до інших служб, наприклад незалежної консультації або до психіатра. Додаткова інформація про SARC та найближчі офіси SARC наведена на сайті НСОЗ.

- Поговорити з волонтерськими організаціями, які надають поради та підтримку, наприклад Rape Crisis, The Survivors Trust, Safeline або Male Survivors' Partnership.
- Ви також можете зателефонувати на гарячу лінію Male Survivors' Partnership за номером 0808 800 5005; на гарячу лінію The Survivors Trust за номером 0808 801 0818 або гарячу лінію Rape Crisis за номером 0808 802 9999.

Сучасне рабство та торгівля людьми

Британський народ щасливий вітати вас у Великобританії. Однак, як і в будь-якій іншій країні, тут подеколи зустрічаються люди, які намагаються експлуатувати вразливих осіб.

Сучасне рабство може торкатися людей різного віку, будь-якої ґендерної приналежності та раси. Експлуатація може набувати різних форм.

Існує чотири основні типи сучасного рабства: трудова експлуатація, кримінальна експлуатація, сексуальна експлуатація та домашнє рабство. Прочитайте [Довідник з питань сучасного рабства та виявлення жертв](#), щоб дізнатися докладніше про те, як виявити його ознаки.

Ви також знайдете інформацію на сайті www.ukrainianswelcome.org. На цьому ресурсі зібрані корисні сайти, телефони гарячих ліній, а також інша інформація, в тому числі про те, куди звернутись у разі небезпеки. Додаткова інформація про те, що таке сучасне рабство, а також про те, як поліція працює з такими злочинами, наведена на сайті Policing Slavery.

Якщо ви турбуєтеся про те, що вас чи знайому вам особу можуть експлуатувати, є люди, які готові вам допомогти. Ви можете звернутися:

- у поліцію за номером 999;
- на телефонну лінію допомоги жертвам сучасного рабства та експлуатації за номером 08000 121 700 або онлайн: [Modern Slavery Helpline](#).

Якщо вас чи знайому вам особу примушують працювати на когось проти волі, загрозами або залякуванням, ви можете повідомити про це Управління з регулювання діяльності посередників по найму робочої сили та порушень трудових прав за номером 0800 432 0804 або через веб-[сайт](#)

Екстрені служби допомоги

Поліція

Поліція існує для захисту закону, громадськості та її прав. Роль поліції полягає у тому, щоб допомогти вам і посприяти вирішенню ваших питань, тому вам не потрібно боятися звертатись до них, якщо ви стали жертвою злочину, свідком злочину, або для загальної допомоги, наприклад, якщо ви заблукали.

Для того, щоб заявити про злочин, телефонуйте за наступними номерами:

- **999** – це номер, за яким потрібно телефонувати у екстрених ситуаціях, наприклад, якщо ви стали жертвою нападу або стали свідком злочину, що відбувається просто зараз. Коли ви телефонуєте, скажіть, що вам потрібна поліція, оскільки цей номер також використовується для виклику екстреної медичної допомоги або у разі пожежі.
- **112** – це номер виклику допомоги у екстрених ситуаціях, який є безкоштовним у більшості мереж мобільного зв'язку, а у деяких країнах – із спеціально встановлених телефонів. За цим номером можна попросити допомоги поліції, швидкої допомоги та пожежної служби.
- **101** - цей номер використовується для дзвінків у не настільки екстрених ситуаціях, наприклад, у разі пошкодження вашого майна.

Якщо ви не задоволені допомогою, отриманою від поліції, ви можете поскаржитися безпосередньо до відповідного поліцейського підрозділу або адміністрації поліції, або до [Незалежного управління з питань поведінки поліції](#), котре відповідає за нагляд за системою розгляду скарг, поданих проти поліцейських сил у Англії та Уельсі, або ж до [Комісара з поліцейських розслідувань та огляду](#) (PIRC) у Шотландії. Роль цих останніх установ полягає у неупередженому і незалежному від поліції розслідуванні поведінки і вчинених дій.

Повідомлення про воєнні злочини в Україні

Поліція м. Лондон (Metropolitan police) допомагає Міжнародному кримінальному суду (ICC) проводити розслідування потенційних військових злочинів, геноциду та злочинів проти людства в Україні. Якщо ви особисто пережили або стали свідком такого злочину, то більш детальну інформацію можна повідомити у Відділ із військових злочинів поліції м. Лондон.

Пожежа

Для повідомлення про пожежу слід дзвонити за номером **999**.

Розділ 4: Ваші права та обов'язки за законом

Права і свободи

Усім людям у Великій Британії належать однакові основні права і свободи, які захищено законом. Вони визначають те, як люди живуть у Великій Британії. Наприклад:

- Кожна людина має право на свободу.
- Кожна людина має свободу думки і право сповідувати свою релігію.

Однак якщо в рамках таких свобод ви берете участь у заходах, що порушують закони Великої Британії, то ці дії є незаконними. Дискримінація або переслідувати людей через їхні переконання є незаконними.

Права працівника

Управління з регулювання діяльності посередників по найму робочої сили та порушень трудових прав (GLAA) переклало українською мовою довідник, який нагадує тим, хто працює у Великобританії, про їхні права та про те, як поскаржитися, якщо вони вважають, що до них ставляться неналежним чином чи несправедливо.

[\[Ознайомтесь зі своїми правами, українською мовою \(документ у форматі A4\) \(gla.gov.uk\)\]](https://www.gla.gov.uk)

Цінності та обов'язки у Великій Британії

Виходячи з прав і свобод, захищених законом, кожна особа, яка мешкає у Великій Британії або відвідує її, повинна дотримуватись ряду спільних цінностей і обов'язків:

- Поважайте закон і дотримуйтесь його
- Поважайте права інших людей, включно із їхнім правом на власну думку
- Ставтеся до інших справедливо

Ве статі жертвою злочину

Ми впевнені, що українців, які вирішили зробити Велику Британію своїм домом і переїхали сюди зі своїми сім'ями, зустрінуть привітно і вони зможуть інтегруватися.

Переслідування за ознакою раси або якимись іншими ознаками є абсолютно неприйнятним і неприпустимим. Ми закликаємо кожного, хто постраждав від злочинів на ґрунті ненависті, або кому серйозно цим погрожують, повідомлювати про такі випадки у поліцію, зателефонувавши за номером **101** (в екстреній ситуації **999** або **112**), або повідомити про це на веб-сайті www.report-it.org.uk. Люди повинні мати змогу жити, не відчуваючи утисків і страху.

Якщо ви мешкаєте у Шотландії, ви також можете повідомити про це поліції Шотландії онлайн за адресою: <https://www.scotland.police.uk/contact-us/reporting-hate-crime/>

Розділ 5: Життя у Великій Британії

Місцевість вашого проживання

Усі міста і селища мають поштове відділення, аптеку, супермаркети та продовольчі магазини на широкий спектр смаків.

У вашому районі можуть знаходитись парки та бібліотеки, які є безкоштовними для усіх. Також там можуть знаходитись недорогий спортивний центр або тренажерний зал, де ви можете зайнятися спортом або фітнесом. Бібліотеки пропонують:

- Безкоштовний доступ до комп'ютерів і Wi-Fi
- Вільний доступ до матеріалів для вивчення англійської мови, а також доступ до фізичних та онлайн-ресурсів іншими мовами
- Безкоштовні заходи та ресурси для читання для дітей та сімей
- Підготовлених працівників, які можуть допомогти з доступом до інформації та ресурсів
- Скерування до місцевих освітніх, медичних та оздоровчих послуг
- Скерування до інших служб місцевої ради
- Скерування до громадських організацій та ресурсів

Гроші

Валютою у Великій Британії є фунт стерлінгів (£). £ 1 (один фунт) = 100 пенсів (100 пенні, або пенсів).

Населення

Велика Британія є багатоетнічною, мультикультурною країною, прихильною цінностям свободи, волі, верховенства права та взаємної поваги, де люди з усіх верств суспільства живуть і працюють разом. У Великій Британії мешкає близько 66 мільйонів чоловік. Деякі місцевості у Великій Британії є більш багатонаціональними, ніж інші, особливо це стосується великих міст.

Місця поклоніння

Найпоширенішою релігією у Великій Британії є християнство, котрого дотримуються 33,2 мільйони людей (59% населення). Другою за величиною релігією є іслам, з 2,7 мільйонами послідовників (5% населення). Близько чверті населення Великобританії не сповідує жодної релігії.

Багато нових прибульців до Великої Британії виявили, що їм вдалося отримати підтримку і допомогу через своє місце поклоніння, де вони також знайшли друзів, які допомогли їм адаптуватися і відчувати себе бажаними. Існують групи, такі як Inter Faith Network for the UK (<https://www.interfaith.org.uk/>), котрі можуть допомогти вам знайти місце поклоніння - місцеву церкву, мечеть або буддистський храм.

Українська Католицька єпархія Святої Родини м. Лондон [Українська католицька єпархія Пресвятої Родини, Лондон \(ucc-gb.com\)](http://www.ucc-gb.com) може надати інформацію про українські католицькі церкви на території Великої Британії.

Мови

Велика Британія використовує британський правопис. У Великій Британії існує багато різних регіональних акцентів. Англійською мовою розмовляють у всіх

регіонах Великої Британії. Валлійська мова також широко використовується і викладається в Уельсі, і є й інші визнані регіональні мови, такі як шотландська гельська, шотландська, ірландська / гельська та корнська.

Вихідні та святкові дні

Вихідні у Великій Британії припадають на суботу та неділю, коли більшість офісів зачиняються. Як правило, банки і поштові відділення відчинені з понеділка по п'ятницю, а також вранці суботи, але зачиняються в обідній час суботи до понеділка. Тим не менш, більшість магазинів і ресторанів відчинені у суботу і протягом більшої частини дня у неділю.

Протягом року є ряд державних вихідних: <https://www.gov.uk/bank-holidays>. Деяких із них дотримуються по всій території Великої Британії, а деякі є специфічними для Англії, Уельсу та Шотландії. Більшість підприємств зачиняються, але магазини, ресторани та розважальні заклади зазвичай залишаються відчиненими.

Місцеве самоврядування

У Великій Британії місцева влада відповідає за цілий ряд життєво важливих послуг для людей і підприємств на підлеглих їм територіях. До цих послуг належать такі важливі послуги як соціальна допомога, школи, житло та планування, збір сміття, а також менш відомі послуги, такі як ліцензування, підтримка бізнесу, реєстрація актів цивільного стану та боротьба зі шкідниками. У Північній Ірландії ці функції виконуватимуть виконавчі та районні ради Північної Ірландії.

Депутати місцевої ради представляють інтереси жителів та партнерів, таких як місцеві бізнеси та інші організації, та співпрацюють з ними для визначення та реалізації місцевих пріоритетів. Рішення втілюються у життя штатними працівниками місцевої ради та її посадовцями. Якщо вас турбують якісь місцеві питання, і ви відчуваєте, що депутати місцевої ради можуть підняти їх від вашого імені, ви можете зв'язатись із ними: <https://www.gov.uk/find-your-local-councillors>

Більш детальна інформація про те, як знайти свою місцеву раду, доступна за адресою: <https://www.gov.uk/find-local-council>

Громадський транспорт

На усій території Великої Британії працює мережа залізничного та автобусного транспорту.

Квитки для поїздок на потягах міжміського сполучення та на автобусах є, як правило, набагато дешевшими, якщо купувати їх заздалегідь. Ви можете дізнатися більш детальну інформацію на веб-сайті національної залізниці: www.nationalrail.co.uk.

Для подорожей в межах Великої Британії не потрібно показувати посвідчення особи, окрім подорожей літаком.

Водіння автомобіля

Для водіння автомобіля на дорогах Великої Британії ви повинні мати водійські права та дійсну страховку.

Якщо у вас є дійсне посвідчення водія, видане в Україні, ви можете користуватись цим посвідченням для керування невеликими транспортними засобами (такими як мотоцикли, автомобілі та транспортні засоби вагою до 3500 кг або із вмісткістю до 8 пасажирських місць) у Великій Британії, але не довше одного року. У посвідченні має бути зазначений той тип транспортного засобу, яким ви керуєте, і воно має бути дійсним.

Для того, щоб продовжувати керувати автомобілем, вам потрібно отримати тимчасове посвідчення водія та успішно скласти іспит з водіння у Великій Британії до закінчення терміну в один рік <https://www.gov.uk/apply-first-provisional-driving-licence>

Кандидати на отримання тимчасового водійського посвідчення повинні заповнити форму заявки D1, яку можна знайти у поштових відділеннях: <https://www.postoffice.co.uk> або її можна замовити у Агентства із ліцензування транспортних засобів та водіїв <https://www.gov.uk/government/organisations/driver-and-vehicle-licensing-agency> та надіслати їм заповнену заявку разом із підтверджуючою документацією, до якої входить документ, що посвідчує особу та підтвердження легальності перебування у країні. Якщо надані вами документи складено іншою мовою, вам потрібно буде надати переклад, що був виконаний у Великій Британії та підписаний офіційним перекладачем, котрий є членом Інституту лінгвістів або Інституту перекладу та усного перекладу. Також прийнятним є переклад, виконаний перекладачем, котрий працює у офіційній перекладацькій компанії, що є членом Асоціації перекладацьких компаній. Більш детальна інформація за посиланням [Association of Translation Companies - Homepage \(atc.org.uk\)](http://atc.org.uk)

Якщо ви склали іспит з водіння в іншій країні, то до вас можуть застосовуватись інші правила. Більш детальну інформацію можна знайти за адресою <https://www.gov.uk/exchange-foreign-driving-licence>

Додаток А: Подача заявки на місце у школі в Англії

Вступ

Діти з сімей, яких ми привітали у Великій Британії у рамках Сімейної програми для України або програми спонсорства громадян України, мають право на місце у школі.

Якщо ви живете у Англії, на вас лежить відповідальність за те, щоб ваші діти віком від 5 років до 16 років отримали повну середню освіту.

Як правило, діти починають відвідувати школу на повний шкільний день у вересні після того, як їм виповниться чотири роки, але батькам надається право приводити дитину до школи на неповний день до початку семестру¹ після 5-го дня народження дитини. Ви також можете не віддавати дитину у школу та залишити її у садочку, доки їй не виповниться 5 років, та подати заявку про початок навчання у школі для вашої дитини у семестр, що слідує за її 5-им днем народження. Однак вибір шкіл при такому варіанті може бути досить обмежений.

Цілком ймовірно, принаймні у перший рік вашого проживання в Англії, що вам доведеться подати заявку на прийом до школи посеред навчального року.

Заявки, подані поза визначеними датами – прийом у школу посеред навчального року.

Більшість заявок від сімей, які переїжджають до Великої Британії з України, принаймні у перший рік проживання у Англії, будуть так званими заявками посеред навчального року.

До заявок посеред навчального року належать:

- Заявка на прийом у підготовчий клас² або у 7-й клас після початку навчального року; або
- Заявка на прийом у будь-який інший клас у будь-який період.

На сайті [вашого місцевого органу влади](#) розміщено заявку про прийом у школу посеред навчального року.

Хоча деякі школи матимуть вільні місця протягом навчального року, ваш вибір школи, швидше за все, буде обмежено тим фактом, що більшість із найпопулярніших шкіл будуть заповнені на час подачі вашої заявки.

---

¹ Семестри: навчальний рік, як правило, ділиться на 3 семестри. Незважаючи на те, що дати можуть варіюватися від області до області, осінній семестр починається після 31 серпня, весняний семестр після 31 грудня і літній семестр після 31 березня. Кожен семестр, як правило, містить короткі канікули посередині семестру, та більш тривалі канікули між семестрами. Найдовші канікули, як правило, становлять близько 6 тижнів між кінцем літнього терміну і початком наступного навчального року.

² Підготовчий клас - це клас для дітей, які на початок навчального року (вересень) досягли віку 4 років, а 7-й клас – це клас для дітей, яким на початок навчального року вже виповнилось 11 років.

Ви можете отримати інформацію про те, у яких школах ще є місця, від місцевої влади, в межах якої розташована школа.

Вам потрібно буде запитати у представників місцевої влади про те, чи вам слід подавати заявку безпосередньо до школи чи до місцевої влади, до чієї юрисдикції належить школа, оскільки це правило відрізняється у різних місцевостях.

Для більш детальної інформації відвідайте сайт [https://www.eani.org.uk/parents/admissions/admissions-helpdesk]

Координований процес прийому

Для заявок на місця у школах протягом встановленого часового проміжку існує процес, який називається "координація прийому", котрий проводиться місцевою владою ("LA") за місцем вашого проживання і призначений для виділення шкільних місць дітям. Ви можете знайти орган місцевої влади, до котрого ви належите, [тут](#).

Цей процес застосовується лише за наступних обставин³:

- якщо ви подаєте заявку на місце у підготовчому класі для дитини, якій наступного вересня виповниться 4 або 5 років, і ви подали заявку на шкільне місце не пізніше за 15 січня; або
- якщо ви подаєте заявку на місце у 7-му класі для дитини, якій наступного вересня виповниться 11 років і Ви подали заявку на шкільне місце не пізніше за 31 жовтня.

Заявку на місце у школі потрібно подавати до вашого місцевого органу влади у загальній формі заявки⁴, які він опублікує у розділі "прийом у школу" або "школи" на своєму веб-сайті. Ви можете вказати школи, до яких ви хочете потрапити, але, в цілому, чим ближче до вашого будинку знаходиться школа, тим більше шансів того, що вам запропонують у ній місце.

Місцева влада запропонує вам місце у найвищій за вашим рейтингом школі, де є вільні місця. Якщо вам не можуть запропонувати жодної із обраних вами шкіл, вам запропонують місце у іншій школі, де є місця.

Вам буде повідомлено про те, у якій школі було надане місце, у наступні дати:

- середні школи – 1 березня;
- початкові – 16 квітня.

---

³ Якщо ви не можете подати заявку у встановлені дати, але хочете отримати місце у підготовчому класі або у 7-му класі на наступний вересень, вам потрібно дізнатися у місцевого органу влади про те, яким чином подати заявку. Ми просимо вас зробити це за найближчої нагоди.

⁴ Усі батьки, що подають заявку на місце у школі під час скоординованого процесу прийому, повинні заповнити цю форму.

Координований процес прийому, за яким муніципальна рада пропонує місця у вказаних вище вікових групах, триває до 31-го серпня для запізнілих заявників та заявників, яким не змогли запропонувати місце у обраній школі у вказані вище дати.

Яким чином розподіляються місця?

Незалежно від того, чи подаєте ви заявку посеред навчального року чи протягом встановленого періоду, кожна школа має визначену кількість місць. Якщо заявників більше, ніж місць, для надання місця школа повинна застосувати свої опубліковані правила щодо прийому учнів. [Тут](#) і [Тут](#) надано кілька прикладів правил прийому. У цих документах ви побачите кількість місць та критерії, які застосовуються школою для відбору дітей.

Яких документів можуть попросити у вас органи прийому перш, ніж запропонувати місце.

Органи прийому до школи можуть попросити вас надати докази адреси проживання разом із вашою заявою. Це необхідно, оскільки деякі школи працюють за принципом зони належності (пріоритет для вступу надається дітям, котрі живуть поруч зі школою), а відстань від дому до школи також часто використовується як перший тай-брейк для визначення того, кому запропонувати місце.

Школи з релігійною приналежністю (наприклад, Англіканська церква, католицька, єврейська, мусульманська тощо) можуть надавати пріоритет для вступу на основі того, яка релігія практикується у сім'ї. Приймальні органи цих шкіл можуть попросити вас заповнити додаткову форму заявки, щоб з'ясувати, чи практикуєте ви певну релігію та чи є ви членом відповідної релігійної групи.

Після того, як буде запропоновано місце, школи можуть попросити вас надати докази дати народження вашої дитини.

Що робити, якщо ви не отримали місця у тій школі, де ви хотіли

Вам можуть відмовити у обраній вами школі.

Якщо вам відмовили у наданні місця, ви можете попросити орган з розподілу місць такої школи занести вашу дитину до черги, якщо у них в даний час діє такий список. Ваша дитина може ходити до школи та водночас перебувати через іншої школи на випадок, якщо там звільниться місце.

Якщо вам відмовили у місці, орган прийому до школи має запропонувати вам можливість апеляції. Апеляційна панель є незалежною від школи. Інструкції для батьків щодо апеляцій надано [тут](#). Ви можете попросити когось іншого представляти ваші інтереси під час розгляду апеляції, або ви можете зробити це самі.

Апеляції можуть проводитись у віртуальному режимі, а не особисто.

Консультації щодо процесу викладено [тут](#).

Ви можете подати апеляцію проти бажаної школи, яка відмовилася прийняти вашу дитину, навіть якщо ваша дитина вже відвідує іншу школу.

Вибір школи

Є ряд ресурсів, які батьки можуть використовувати для допомоги із вибором школи.

Ви можете пошукати школи поблизу вашого будинку на сайті '[Отримайте інформацію про школи](#)'. Ви можете фільтрувати пошук за відстанню від вашого дому та за типом школи.

Кожна місцева влада також публікує посібник з прийому у школи на своєму веб-сайті, де перераховано усі місцеві школи.⁵

Може бути корисним порівняти результати шкіл, які ви розглядаєте, перевіривши сайт [порівняти успішність школи](#). Якщо ви хочете ознайомитись із цим більш детально, всі, окрім щойно відкритих шкіл, матимуть звіт про інспекцію Ofsted, і ви можете пошукати результат перевірки на [цьому веб-сайті](#).

Подача заявки на місце у класах підготовки до університету

У класах підготовки до університету як правило навчаються молоді люди віком від 16 років і старші.

Таке навчання для молодих людей, що досягли віку 16 років, надається:

- деякими школами,
- коледжами з підготовки до університету; або
- коледжами подальшої освіти.

Національна служба кар'єр веде [веб-сайт](#), де вказано, які курси для молодих людей, старших за 16 років, пропонуються окремими школами та коледжами.

Сайт [«Отримайте інформацію про школи»](#) покаже вам, які місцеві школи надають освітні послуги молодим людям віком від 16 до 18 років. Вам потрібно переглянути їхні веб-сайти і дізнатись, як подати заявку та коли закінчується прийом заявок. [Викладені вище](#) дати не застосовуються до класів з підготовки до університету.

Більшість місць буде розподілено перед початком навчального року. Це також застосовується до коледжів з підготовки до університету, але місцеві коледжі подальшої освіти можуть пропонувати місця протягом усього року, залежно від наявності місць на відповідному курсі.

---

⁵ Це два приклади веб-сайтів з критеріями прийому місцевих органів влади
<https://www.cornwall.gov.uk/schools-and-education/schools-and-colleges/school-admissions/> і
<https://www.northumberland.gov.uk/Education/Schools/School-admissions-places-appeals-1.aspx>

Типи шкіл, що фінансуються державою

У Англії існує широкий спектр державних шкіл. Спільною рисою усіх цих шкіл є те, що вони забезпечують широку і збалансовану освіту для ваших дітей, хоча невелика кількість університетських технічних коледжів (UTC) і студійних шкіл запропонує більш професійно орієнтовану освіту, в основному для дітей віком від 14 років і старше.

У країні є 163 гімназії, які пропонують освіту, призначену найбільш академічно здібним дітям. Вашим дітям доведеться пройти відбірковий тест перш, ніж їхню кандидатуру розглянуть для вступу. Рішення щодо вступу приймаються органом прийому окремої школи або місцевою владою. Гімназії є не у кожній області.

Найбільш поширеною формою середньої школи (майже 3200) є комплексна школа. Вони навчають дітей різного рівня здібностей. Кожна початкова школа (майже 17 000) навчає дітей усіх здібностей.

Школи з релігійною приналежністю можуть бути початковими, загальноосвітніми або гімназіями.

Додаток Б: Короткий довідник основних служб

Вступ

Сполучене Королівство надає широкий спектр різних можливостей, Цей список допоможе вам ознайомитися із деякими з ключових послуг, що допоможуть вам орієнтуватися і адаптуватися до життя у Великій Британії.

Слід зазначити, що цей список є **не вичерпним**, і якщо ви вважаєте, що наданий список не покриває ваших потреб, то знайте, що існують додаткові варіанти.

Національна служба охорони здоров'я (NHS)

Якщо ви погано почуваєтеся, важливо отримати медичну допомогу, якщо ви вважаєте, що потребуєте її.

- Щоб отримати допомогу лікаря загальної практики: зайдіть на сайт клініки свого GP, скористайтесь онлайн-сервісом або додатком або зателефонуйте до клініки.
- Щоб отримати невідкладну медичну допомогу: скористайтесь онлайн-сервісом NHS111 або зателефонуйте за номером 111, якщо не можете отримати онлайн допомогу.

- У разі загрози життю телефонуйте за номером 999, щоб викликати швидку.

Якщо вам порекомендували їхати до лікарні, важливо це зробити.

Англія

Ви можете знайти найближче до вас відділення А & Е за цим посиланням: <https://www.nhs.uk/service-search/other-services/Accident-and-emergency-services/LocationSearch/428>

У менш серйозних випадках ви можете скористатись веб-сайтом NHS (<https://www.nhs.uk/>), де перераховано цілий ряд медичних проблем із потенційними методами лікування.

Щоб зареєструватися у лікаря загальної практики (GP), вам потрібно буде знайти медичний центр загальної практики за місцем проживання та зареєструватися безпосередньо у них. Це можна зробити за таким посиланням: <https://www.nhs.uk/service-search/find-a-gp>.

Шотландія

Охорона здоров'я у Шотландії забезпечується службою охорони здоров'я Шотландії. NHS Scotland складається з 14 регіональних рад NHS, які відповідають за захист та покращення здоров'я свого населення та за надання послуг з охорони здоров'я. Ви можете знайти більш детальну інформацію про NHS Шотландії за адресою <https://www.scot.nhs.uk/>

Уельс

Ваш найближчий А & Е - <https://111.wales.nhs.uk/localservices/?s=Hospital&pc=n>
Ваша найближча медична допомога - <https://111.wales.nhs.uk/>

Північна Ірландія

Екстрена медична допомога - <https://www.nidirect.gov.uk/articles/emergency-healthcare>

Більше інформації про медичні послуги - <https://www.nidirect.gov.uk/information-and-services/health-and-wellbeing/health-services>

Повідомлення про злочин

У всіх випадках, коли ви відчуваєте, що перебуваєте у безпосередній небезпеці; вам потрібно телефонувати за номером 999.

Якщо ви стали свідком або жертвою злочину, ви повинні повідомити про це в поліцію, зателефонувавши за номером 101, або, якщо ви живете у Англії, ви можете повідомити про це в електронному режимі за цим посиланням:

<https://www.police.uk/ru/contact-the-police/report-a-crime-incident/>

Якщо ви хочете повідомити про злочин анонімно, ви можете повідомити про це організації «Crimestoppers», зателефонувавши їм за номером 0800 555 111 або скориставшись їхнім веб-сайтом: <https://crimestoppers-uk.org/>.

Банки

Завжди намагайтеся самостійно вивчити це питання та знайти банк, який задовольнить ваші специфічні потреби. Нижче наведено список установ Великобританії, де можна відкрити рахунок. Ви можете відкрити рахунок в іншій установі, якої немає у цьому списку. Установи перераховані в алфавітному порядку, а не в порядку переваги.

Постачальник послуг	Веб-сайт
Barclays UK	https://www.barclays.co.uk/current-accounts/
Bank of Ireland UK	https://www.bankofirelanduk.com/
Bank of Scotland	https://www.bankofscotland.co.uk/bankaccounts/classic.html
The Co-operative Bank	https://www.co-operativebank.co.uk/products/bank-accounts/
Danske Bank UK	https://danskebank.co.uk/personal/help/ukraine-support
First Direct	https://www1.firstdirect.com/banking/current-account/
Halifax	https://www.halifax.co.uk/bankaccounts/current-accounts/current-account.html
HSBC UK	https://www.hsbc.co.uk/current-accounts/products/
Lloyds Banking Group	https://www.lloydsbank.com/current-accounts/all-accounts/classic-account.html
Monzo*	https://monzo.com/
Nationwide Building Society	https://www.nationwide.co.uk/current-accounts/help/how-to-open-a-bank-account/
NatWest Group	https://www.natwest.com/ukraine-refugees
RBS	https://www.rbs.co.uk/ukraine-refugees
Santander UK	www.santander.co.uk/personal/current-accounts/basic-current-account
Ulster Bank	https://www.ulsterbank.co.uk/ukraine-refugees
Virgin Money	https://uk.virginmoney.com/current-accounts/m-account/ukraine/

Пошук роботи

Велика Британія має широкі можливості для роботи, і ви обов'язково знайдете роботу, яка відповідає вашому набору вмінь. Ви можете скористатись веб-

сайтом GOV.UK для пошуку роботи, яка відповідає вашим критеріям, але слід зазначити, що існують й інші варіанти пошуку роботи.

Це стосується Англії, Шотландії, Уельсу.

У Північній Ірландії:

<https://www.jobcentreonline.com/JCOLFront/Home.aspx>

Рання освіта та догляд за дітьми

У Великій Британії ви матимете доступ до різноманітної підтримки для допомоги із доглядом за дітьми.

- Якщо ви проживаєте у Англії, ви можете шукати ці послуги за наступним посиланням: <https://www.gov.uk/find-free-early-education>
- Якщо ви проживаєте у Шотландії, ви можете одержати більше інформації про раннє навчання та догляд за дітьми у «Батьківському клубі» - <https://www.parentclub.scot/>
- Якщо ви проживаєте в Уельсі, ви шукаєте ці послуги за цим посиланням: <https://www.childreninwales.org.uk/in-your-area/family-information-services/>
- Якщо ви проживаєте в Північній Ірландії, шукайте ці послуги за такою посиланням: <https://www.nidirect.gov.uk/information-and-services/parenting-and-childcare/childcare>

Служби для дітей та молоді

Якщо ви стурбовані загальним розвитком і добробутом вашої дитини, і ви вважаєте, що їм може знадобитися додаткова підтримка, ви можете скористатись веб-сайтом NHS для отримання додаткової інформації щодо доступної підтримки: <https://www.nhs.uk/conditions/social-care-and-support-guide/caring-for-children-and-young-people/children-and-young-peoples-services/>.

Бюро консультацій громадян

Бюро консультацій громадян - це організація, яка може надати вам конфіденційну інформацію для допомоги з будь-якими юридичними, борговими, споживчими, житловими та багатьма іншими проблемами у Великій Британії.

Ця мережа незалежних благодійних організацій пропонує конфіденційні безкоштовні консультації щодо будь-якої проблеми віртуально, по телефону та особисто.

Для користування їхніми послугами вам потрібно скористатись цими посиланнями та номерами телефонів :

<https://www.citizensadvice.org.uk/>

Англія: 0800 144 8848

<https://www.citizensadvice.org.uk/wales/>

Уельс: 0800 702 2020

<https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/>

Шотландія: 0800 028 1456

<https://www.citizensadvice.org.uk/about-us/northern-ireland/>

Північна Ірландія: 08001388287

Вказані нижче агентства не належать до Бюро консультацій громадян, але вони також можуть проконсультувати вас.

Офіс	Телефон	Онлайн
<p>Порада громаді Антрім & Ньютаунаббей</p> <ul style="list-style-type: none"> • Будинок Фарраншена, 1 Баллігор-роуд, Антрім (Farranshane House, 1 Ballygore Road, Antrim) • Центр Дунанні, Ратмуллан-Драйв, Ньютаунаббей (Dunaney Centre, Rathmullan Drive, Newtownabbey) 	028 9590 6505	<p><u>Веб-сайт</u> <u>Facebook</u> <u>Twitter</u></p>
<p>Поради громаді Ардс і Норт Даун</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гамільтон Громадський центр, 39А Гамільтон-роуд (Hamilton Community Hub, 39A Hamilton Road) • Квінс холл, Салліван Клоуз, Холівуд (Queen's Hall, Sullivan Close, Holywood) • 75 Вест-стріт, Ньютаунардс (75 West Street, Newtownards) 	0300 123 9287	<p><u>Веб-сайт</u> <u>Facebook</u></p>
<p>Поради громаді Армаг</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9 МакКрамс корт (9 McCrums court) 	028 3752 4041	<u>Facebook</u>
<p>Поради громаді Банбридж</p> <ul style="list-style-type: none"> • 77 Брідж стріт (77 Bridge street) 	028 4062 2201	<p><u>Facebook</u> <u>Twitter</u></p>

Офіс	Телефон	Онлайн
Консультаційний простір (Белфаст) <ul style="list-style-type: none"> • Бізнес-центр Мерріон, Говард-стріт, 58 (Merrion Business Centre, 58 Howard Street) • Арчес Центр, Холівуд-роуд (The Arches Centre, Hollywood Road) • 40-44 Данкнїрн Гарденс (40-44 Duncairn Gardens) • Блок 2 Центр спектр, Шенкіл-роуд (Unit 2 The Spectrum Centre, Shankill Road) • Андерсонстаун-роуд, 208 (208 Andersonstown Road) • Спрінгфілд-роуд, 77а (77a Springfield Road) 	0300 123 3233	Twitter
Громадська консультація Козвей <ul style="list-style-type: none"> • Брук-стріт, 1-5, Колерін (1-5 Brook Street, Coleraine) 	028 7034 4817	Facebook
Поради громаді Крейгавон <ul style="list-style-type: none"> • Будинок Маунт-Сіон, Едвард-стріт, Лурган (Mount Zion House, Edward Street, Lurgan) • Центр охорони здоров'я та догляду Portadown, Тавана-авеню (Portadown Health & Care Centre, Tavanagh Avenue) 	028 3836 1181	Facebook
Поради спільноти Фермана <ul style="list-style-type: none"> • Будинок Фермана, Бродмїдов-Плейс, Енніскіллен (Fermanagh House, Broadmeadow Place, Enniskillen) 	028 6632 4334	
Поради громаді Лісберн & Каслрай <ul style="list-style-type: none"> • Громадський центр Брїдж, 50 Рейлвей стрїт, Лісберн (Bridge Community Centre, 50 Railway Street, Lisburn) 	028 9266 2251	Facebook
Послуги консултування громаді Мід та Іст Антрїм <ul style="list-style-type: none"> • 4 Веллінгтон Корт, Баллімена (4 Wellington Court, Ballymena) 	028 9600 1333	Веб-сайт Facebook Twitter

Офіс	Телефон	Онлайн
<ul style="list-style-type: none"> • Блок 1, 11 Антрім-стріт, Каррікфергус (Unit 1, 11 Antrim Street, Carrickfergus) • 2 Стейшн роад Road, те Маркет ярд, Ларне (2 Station Road, The Market Yard, Larne) 		
<p>Громадська рада Ньюрі Морн і Даун</p> <ul style="list-style-type: none"> • Центр Баллімота, Кіллоу-роуд, 40, Даунпатрік (Ballymote Centre, 40 Killough Road, Downpatrick) • Будинок Баллібота, 28 Корнмаркет, Ньюрі (Ballybot House, 28 Cornmarket, Newry) 	0300 3030 306	Веб-сайт Facebook Twitter
<p>Поради Північний Захід</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ембассі корт, 3 Странд роад, Деррі (Embassy Court, 3 Strand Road, Derry) • Спенсер Хаус, Спенсер-роуд, 14-21, Деррі (Spencer House, 14-21 Spencer Road, Derry) • Док-стріт, 17, Страбане (17 Dock Street, Strabane) 	0300 303 3650 028 7136 2444 028 7134 2536 028 7138 2665	Facebook
<p>Поради Північна Ірландія</p> <p>Форествью, Пардіс лейн, Ньютаунбрета, Белфаст, BT8 7AR</p>	0800 915 4604	Веб-сайт Facebook Twitter

1. Навчальний рік зазвичай поділяється на три семестри. Дати у різних регіонах можуть відрізнятись, але осінній семестр завжди починається після 31 серпня, весняний — після 31 грудня, а літній — після 31 березня. У кожному семестрі зазвичай бувають короткі канікули, а між семестрами — канікули більш тривалі. Найдовші канікули здебільшого тривають близько шести тижнів з кінця літнього семестру до початку навчального року.
2. Діти, яким на момент початку навчального року (вересень) вже виповнилося чотири роки, зазвичай йдуть у підготовчий клас, а до сьомого класу йдуть ті, кому на початку навчального року вже є 11.
3. Якщо ви не можете подати документи в ці терміни, але хочете зарахувати дитину до підготовчого або сьомого класу наступного вересня, вам потрібно порадитися з місцевою міською радою про те, як подати заяву. Будь ласка, займіться цим якнайшвидше.
4. Усі батьки, які бажають зарахувати дитину до школи під час координованого прийому, мають заповнити цю форму.
5. Нижче наведено два приклади сайтів приймальних комісій у місцевих міських радах : <https://www.cornwall.gov.uk/schools-and-education/schools-and-colleges/school-admissions/> та <https://www.northumberland.gov.uk/Education/Schools/School-admissions-places-appeals-1.aspx>

Як винаймати житло в оренду

Довідник по оренді в Англії

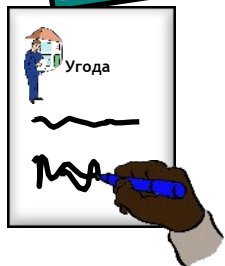

Для «чайників»

Про цей довідник

1

1. Про типову угоду оренди

3

2. З чого почати

5

3. У пошуках нової домівки

11

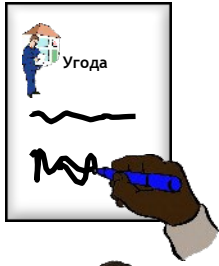
4. Коли ви щось знайдете

20

5. Проживання в орендованому помешканні

25

6. Після завершення договору оренди **30**

7. Якщо все пішло шкереберть **34**

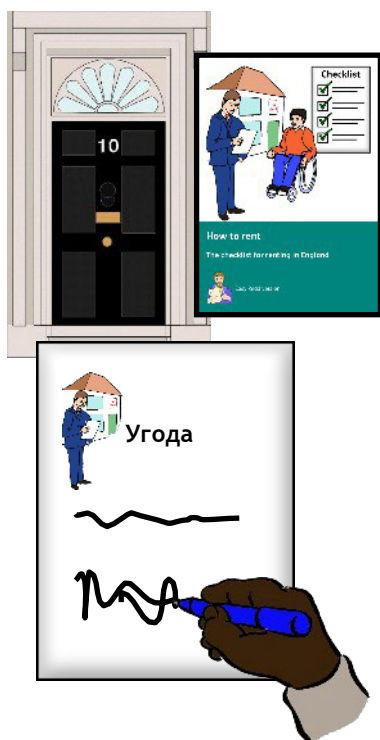
8. Де знайти більше інформації **40**

9. Що значать ці слова **42**

Деякі нові або технічні терміни виділені **жирним шрифтом**. Ми пояснимо, що вони означають в кінці цього посібника.

Про цей довідник

Уряд склав цей посібник стосовно
типова угода оренди.

Договір оренди – це угода між
орендодавцем, якому належить
приміщення (кімната, квартира або
будинок), та орендарем, який планує
його орендувати.

Найпоширенішим типом договору
оренди є договір короткострокової
гарантованої оренди.

Ми докладніше розповімо про неї в
наступних частинах цього довідника.

Цей довідник складено для людей, які
орендують помешкання у орендодавця
або агента з оренди житла. Переважна
частина інформації буде в нагоді,
навіть якщо ви проживаєте з іншими
людьми. Проте, деякі моменти можуть
відрізнятися.

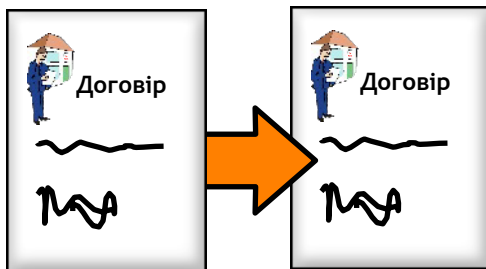

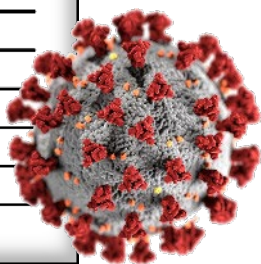
Цей довідник не торкається питань квартирантів. Квартиранти – це люди, які живуть разом із орендодавцем. Ми також не торкаємось питань людей, які мають ліцензію (як у багатьох наглядачів за майном) або орендаторів, для яких це помешкання не є єдиним або основним житлом.

Орендодавець зобов'язаний надавати новим орендарям актуальну версію цього довідника.

Якщо ви продовжили термін дії свого договору, та цей довідник встиг змінитися, ви повинні отримати нову версію документу.

Деяка інформація може змінитися під впливом правил щодо коронавірусу (COVID-19).

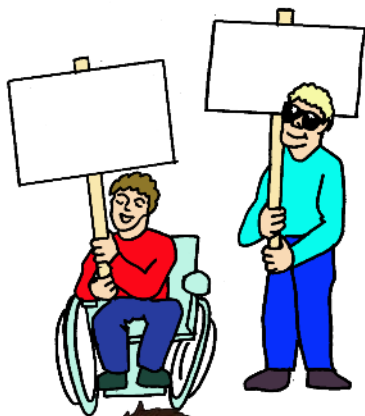
Більш детальну інформацію можна знайти на сайті: tinyurl.com/gov-covid19andrenting Але то не для «чайників».

1. Про гарантовану короткострокову оренду

Вам потрібно буде підписати договір короткострокової гарантованої оренди, якщо:

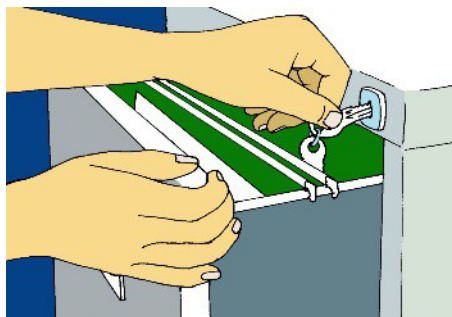
- помешкання приватне (не комерційна нерухомість);
- помешкання є вашим основним житлом;
- орендодавець не проживає в помешканні.

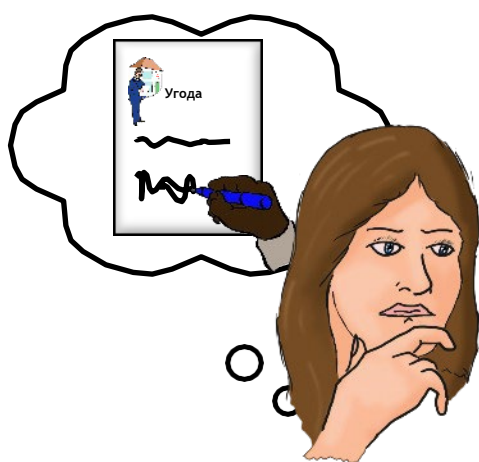
Договір оренди регламентує ваші права та обов'язки.

Цей довідник допоможе вам розібратися в них, а також скласти питання, якщо ви захочете їх задати.

Зберігайте цей довідник у безпечному місці на випадок, якщо вам знадобиться вирішити будь-які проблеми.

Нікому не дозволяйте давити на вас із рішенням або примушувати підписувати будь-які папери.

Не поспішайте. Все продумайте та переконайтеся, що ви розумієте, на що погоджуєтесь.

2. З чого почати

Про що поміркувати

За що орендодавець або агент з оренди житла вимагає оплату?

Від вас можуть вимагати страховий депозит. Орендодавець повинен повернути його.

Ви не повинні платити за показ помешкання або оформлення договору.

Яка сума депозиту?

Депозит – це гроші, які ви сплачуєте на початку оренди вашого житла. Орендодавець повинен зберігати ці гроші в безпечному місці та повернути їх частково або повністю, коли ви будете виїжджати (крім випадків, коли у вас накопичились борги або ви щось зламали). В такому випадку орендодавець має право вирахувати гроші з депозиту, щоб покрити борг та/або збитки.

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Якщо ваша орендна плата складає менше £50 000 на рік, максимальна сума депозиту не повинна перевищувати вартості п'яти тижнів оренди.

Jan	Feb	Mar	Apr
May	Jun	Jul	Au
Sep	Oct	Nov	De

На який термін ви можете винаймати житло?

Більшість договорів складається на шість або 12 місяців. Орендодавець повинен дозволити вам залишатися в помешканні щонайменше 6 місяців. Докладніше про це – див. розділ 3 цього довідника.

Яку суму ви можете дозволити собі сплачувати за оренду?

Більшість людей можуть дозволити собі витратити одну третину свого місячного доходу на орендну плату. Проте, це залежить від того, за що вам ще треба платити.

Чи маєте ви право на пільги?

Такі пільги як допомога на житло або єдина соціальна виплата допоможуть сплачувати орендну плату частково або повністю.

Це можливо, навіть якщо ви орендуєте житло у приватного орендодавця. Однак остаточна сума визначається регіоном, в якому ви знаходитесь.

Ви можете перевірити, скільки ви отримаєте, за цим посиланням: tinyurl.com/housing-allowance-rates
Цей матеріал не для «чайників».

Додаткова інформація про те, як керувати грошима на оренду при отриманні єдиної соціальної виплати, наведена тут:

tinyurl.com/universalcredit-and-payingrent

Цей матеріал не для «чайників».

Де ви хочете жити та як ви будете шукати місце для оренди?

У вас буде більший вибір, якщо ви збільшите регіон пошуку.

У вас є всі необхідні документи?

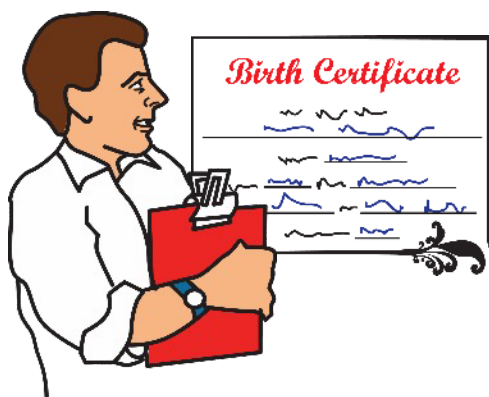

Згідно з законом, орендодавець повинен переконатися в тому, що:

- ви той (та), за кого себе видаєте;
- вам дозволено жити у Великобританії.

Вас також можуть попросити підтвердити, що ви працюєте або можете дозволити собі сплачувати орендну плату.

У вас є право орендувати помешкання?

У Великобританії орендодавці повинні перевіряти, що орендарям більше 18 років.

Додаткову інформацію про право орендувати житло наведено тут:
tinyurl.com/gov-private-renting
Цей матеріал не для «чайників».

Чи потрібен поручитель, щоб орендувати житло?

Деякі орендодавці вимагають наявності поручителя. Поручитель – це людина, яка заплатить за оренду або збитки, якщо цього не зробите ви.

Якщо у вас немає поручителя, зверніться в службу Shelter за порадою. Відвідайте сайт служби: tinyurl.com/rent-deposit-bond-schemes
Цей матеріал не для «чайників».

У кого ви орендуєте житло?

Бережіться шахраїв!

Переконайтеся, що ви знаєте, кому ви сплачуєте гроші, та за що.

Існує два способи оренди житла:

1. Безпосередньо у орендодавця

Ваша орган місцевого самоврядування допоможе вам знайти офіційно визнаного орендодавця. Тобто людину, яка має відповідну освіту та ресурси, щоб розбиратися в законодавстві та чесно ставитись до орендарів.

2. У агента з оренди житла

Агенти з оренди житла працюють на орендодавця та уповноважені отримувати від вас орендну плату та інші платежі.

Вони повинні:

- бути членами структури по відновленню порушених прав. Це така організація, яка вирішує проблеми, що виникають між вами та агентом або орендодавцем. Перевірте, до якої організації належить агент (на той випадок, якщо у вас виникнуть проблеми).
- бути учасником програми з захисту грошей, які ви йому платите.

Ви також можете спитати, чи він **офіційно визнаний**.

3. У пошуках нової домівки

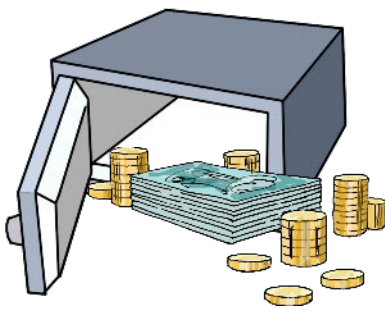
Що перевіряти

Яка сума депозиту?

В якості депозиту орендодавець може вимагати суму, що не перебільшує п'яти тижнів оренди. Або шість тижнів, якщо вартість оренди складає більше £50 000 на рік.

Чи в безпеці ваш депозит?

Орендодавець повинен використовувати структури захисту депозиту, щоб ваші гроші були в безпеці.

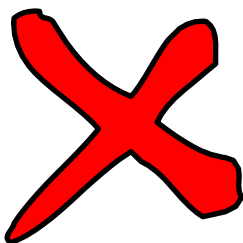

Радимо перевірити, з якою структурою вони співпрацюють. Це можна подивитися тут: tinyurl.com/gov-tenancy-deposit-protection

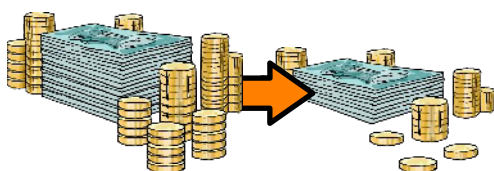
Чи може орендодавець вимагати щось інше крім депозиту?

Вам можуть казати про програму «Заміна сплати депозиту».

Орендодавець не має права вимагати від вас звертатися у цю програму.

Нерідко участь у програмі дешевше, ніж сплачувати великий депозит на початку оренди. Однак, ви не припиняєте платити, та гроші не будуть повернуті наприкінці оренди.

Проте, більшість з цих програм все рівно передбачають покриття збитків та боргів з орендної плати.

З'ясуйте, чого кожна програма від вас вимагає, та чи підзвітна вона Незалежній комісії по регулюванню ринків фінансових послуг (FCA). Відвідайте сайт: www.fca.org.uk

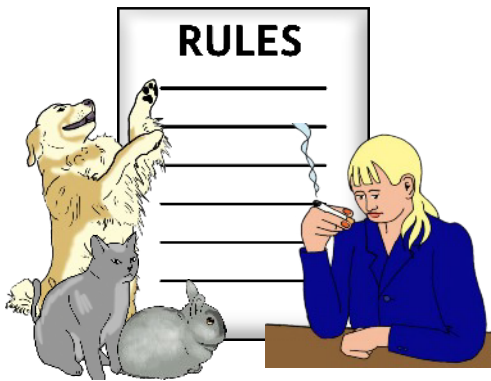

Jan	Feb	Mar	Apr
May	Jun	Jul	Au
Sep	Oct	Nov	De

Який термін оренди?

Будь-яка оренда повинна тривати щонайменше шість місяців, іноді 12. Але ви можете попросити перейти на безкінечний термін оренди, і тоді конкретної дати припинення дії договору не буде.

Чи можна палити або тримати тварин?

Спитайте, які правила діють стосовно паління, тварин, велосипедів, сміття та його утилізації.

Хто сплачує рахунки?

З'ясуйте, ви чи орендодавець повинні сплачувати за електрику, газ, воду, муніципальний податок або інші рахунки.

Зазвичай, відповідальність за це несе орендар. Поради стосовно сплати рахунків: tinyurl.com/best-way-to-pay-bills

Які правила стосовно вбудованого обладнання?

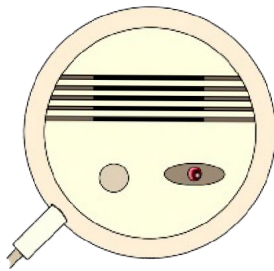

Такі конструкції як шафи зазвичай є в наявності, коли ви орендуєте житло. Обладнання типу дзеркал або картин може не бути.

Перед в'їздом дізнайтесь, що встановлено в помешканні.

Це безпечно?

- чи є хоча б один детектор диму на кожному поверсі в будинку?
- чи є детектор чадного газу, якщо ви використовуєте прилади на твердом паливі, наприклад піч на дровах, газ або відкритий вогонь?

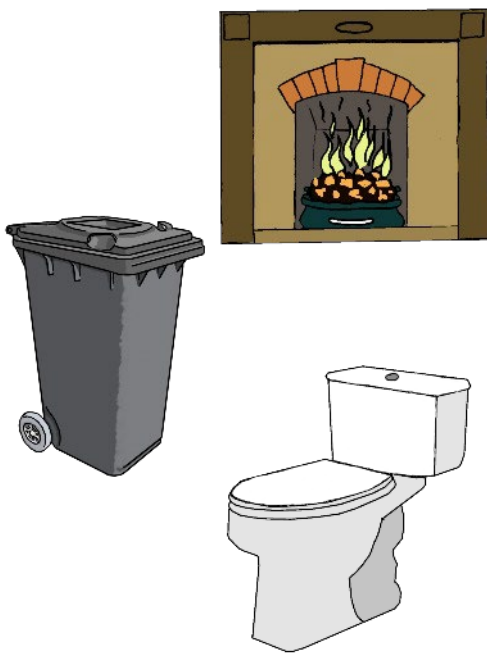

- ви бачили сертифікат безпеки газового обладнання?

- у вас є сертифікат енергоефективності помешкання, в якому сказано, скільки коштує опалення та обслуговування приміщення?
- чи є звіт, в якому сказано про безпеку електрики?

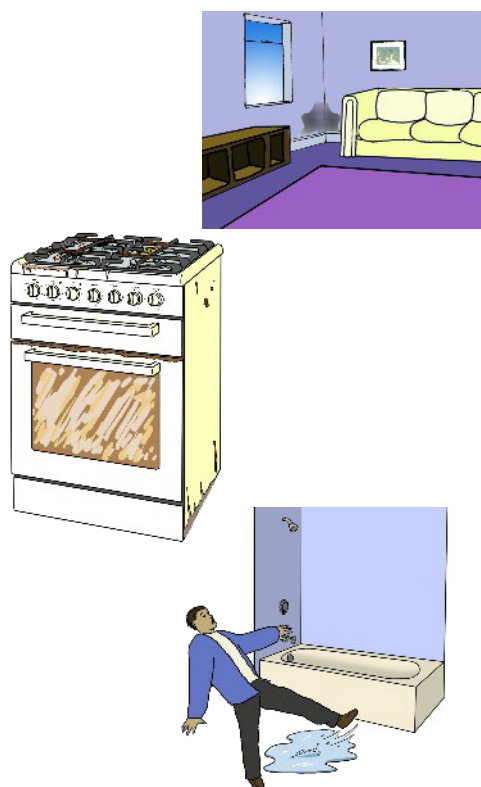

- водопостачання та тепlopостачання працюють?
- ви знаєте, що робити у разі пожежі?
- коли забирають сміття та інші побутові відходи?
- унітази та вікна працюють?

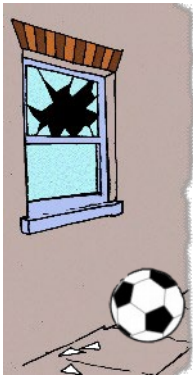
Тут можна жити?

Згідно з законом, орендодавці повинні виправляти наступне:

- дуже сильну вологість;
- проблеми із каналізацією або унітазами;
- проблеми з приготуванням їжі або миттям посуду;
- небезпечні будівлі, або ті, в яких дуже спекотно чи холодно;
- ванни, душові кабінки або інші місця, де можна спіткнутися або

впасти.

Орендодавець не повинен виправляти будь-які проблеми, які спричинили ви або члени вашої родини, або друзі.

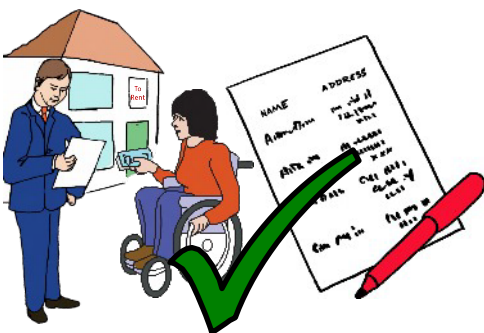

Радимо перевірити, чи не сказано в договорі, що ви все рівно будете платити за оренду, навіть якщо ви не зможете жити в помешканні через пожежу або потоп.

Особисті дані орендодавця

Переконайтеся, що у вас є ім'я та адреса орендодавця в Англії або Уельсі.

Нічого не платіть, поки у вас не буде цієї інформації.

Перевірте, чи має орендодавець право здавати помешкання в оренду. У нього повинен бути дозвіл від іпотечної компанії або особи, якій належить будівля.

Якщо орендар здає нерухомість, яка йому не належить, він порушує закон.

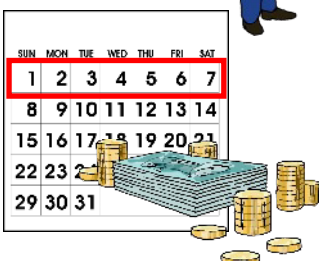

Якщо у орендодавця виникнуть борги по іпотеці, ви повинні будете з'їхати.

За що орендодавець може брати гроші?

Орендодавець може просити сплатити:

- оренду;
- депозит, що повертається;
- завдаток за один тиждень, щоб притримати помешкання (повертається);

- за дострокове припинення оренди або внесення змін до договору;
- рахунки за комунальні послуги;
- пеню, якщо ви запізнитесь із сплатою оренди;
- за нові ключі, якщо ви загубите свої.

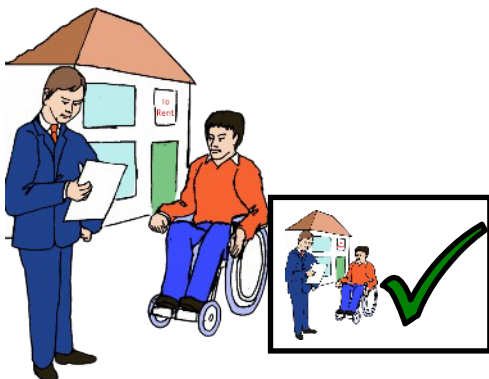
Орендодавець не має права вимагати платити за:

- огляд помешкання;
- оформлення договору;
- покидання помешкання;
- те, за що орендодавець сам повинен платити.

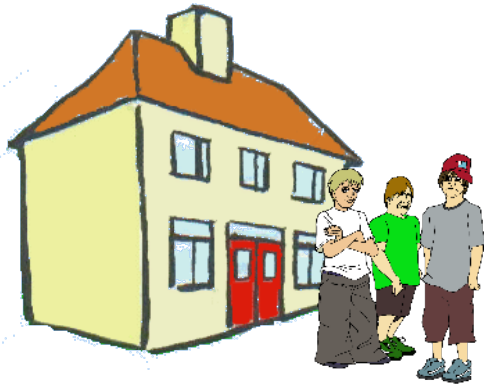

Чи потрібна ліцензія на помешкання?

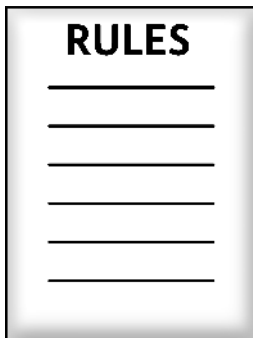

Згідно з законом, орендодавці повинні мати ліцензію на деякі типи житла, що орендуються приватно. В ліцензії сказано, що помешкання пристосовано для проживання та у доброму стані.

Будинки з підселенням (НМО)

Зазвичай НМО – це великий будинок, де живуть троє або більше людей, які не є членами однієї сім'ї. Переконайтеся, що у вашого орендодавця є відповідна ліцензія на НМО.

Такі орендодавці повинні надавати перелік правил проживання – «твердження умов».

Вибіркове ліцензування

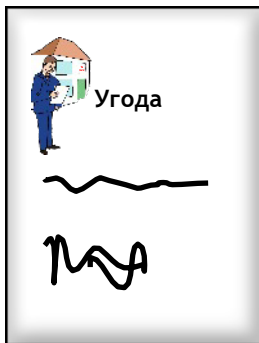
Іноді усі будинки в околицях потребують ліцензію, навіть якщо там живе тільки одна сім'я.

Завдяки цьому місцеві органи можуть переконатися, що з ними все в порядку.

Ваш орган місцевого самоврядування скаже, чи це потрібно в тому місці, де ви хочете жити.

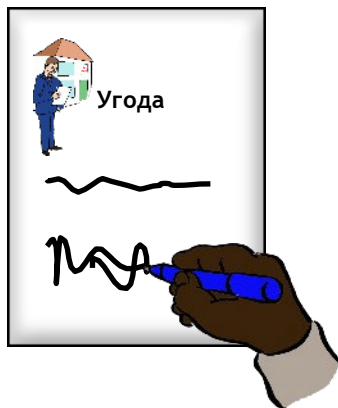
4. Коли ви щось десь знайдете

Перевірте папери

Договір оренди

Переконайтесь, що ви отримали копію договору оренди.

Підписуйте його лише тоді, коли ви розумієте, на що ви погоджуєтесь. Зверніться за порадою, якщо ви чогось не розумієте.

За порадами можна звернутися до бюро Citizens Advice (citizensadvice.org.uk) або служби Shelter, tinyurl.com/shelter-housing-advice

Якщо ви не задоволені договором, згідно з законом, ви маєте право передумати, а орендодавець повинен повернути вам страховий депозит.

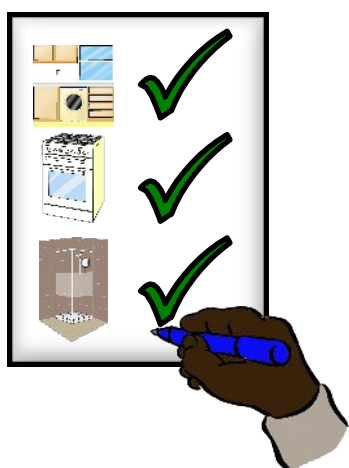
Орендодавець або агент з оренди житла зазвичай пропонують власний договір оренди, але ви маєте право просити використовувати інший договір. Шаблон договору оренди, складений урядом, можна безкоштовно завантажити тут: tinyurl.com/gov-model-agreement

Інвентар

Інвентар – це перелік усього, що є в помешканні.

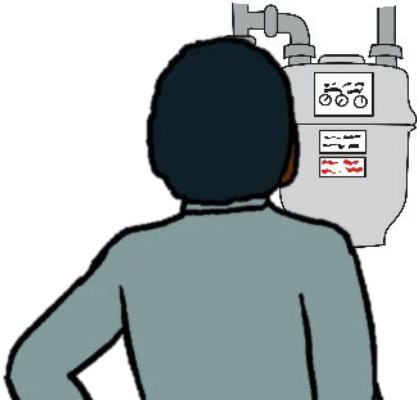

Перед в'їздом перегляньте її та зробіть фотографії, щоб мати змогу показати, чи були речі пошкоджені, чи ні. Пізніше це може допомогти у разі непорозуміння між вами та орендодавцем.

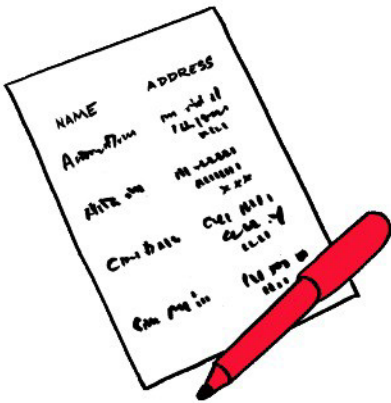
Підписуйте перелік, якщо ви усім задоволені, та збережіть копію.

Ваш орендодавець не має права брати з вас гроші за інвентаризацію.

Показання лічильників

Після в'їзду зробіть фото показань лічильників світла та газу з датою та часом. Це захистить вас від сплати рахунків за людину, що жила перед вами.

Контактна інформація

Згідно з законом, ви повинні знати ім'я та адресу свого орендодавця. Переконайтеся, що ви знаєте, як зв'язатися з орендодавцем або агентом з оренди житла, і у вас є номер телефону на випадок надзвичайної ситуації.

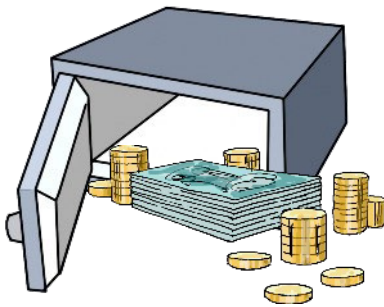
Кодекс професійної етики

Кодекс професійної етики встановлює, як повинні поводитись представники певних професій, щоб дотримуватись закону. Спитайте, чи підписував такий документ ваш орендодавець чи агент з оренди житла.

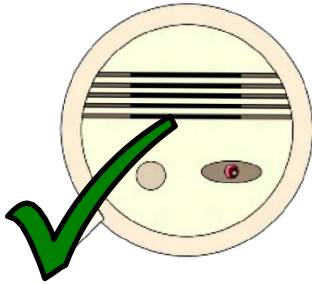

Документи, які орендодавець ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ надавати

- роздрукована копія посібника «Як винаймати житло в оренду». Якщо хочете, ви можете отримати копію на електронну пошту;
- сертифікат безпеки газового обладнання, коли ви в'їдете, та новий, отриманий при кожній перевірці газового обладнання. У разі встановлення нового газового обладнання ви повинні отримати новий сертифікат;
- документи, які підтверджують, що ви сплатили депозит, і що ваші гроші будуть у безпеці;
- сертифікат енергоефективності помешкання, в якому сказано, скільки коштує опалення та обслуговування приміщення. Енергоефективність повинна бути класу E або вище. Сертифікати енергоефективності можна знайти тут: tinyurl.com/energy-certificate

Документи, які орендодавець повинен надавати

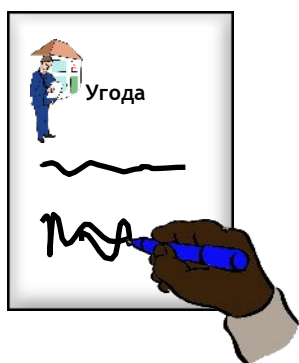
- документи стосовно перевірок електрики. Згідно з законом, професійний електрик повинен перевіряти об'єкт нерухомості кожні п'ять років. Ваш орендодавець повинен надати підтвердження . Додаткову інформацію наведено тут: tinyurl.com/electrical-checks
- підтвердження того, що детектори диму та чадного газу працюють на момент вашого в'їзду. Орендарі повинні регулярно їх перевіряти.

Ви ЗОБОВ'ЯЗАНІ

- **Своєчасно вносити орендну плату.** Якщо ви затримуєте платіж більше ніж на два тижні, орендодавець може стягувати з вас пеню. Існують правила, згідно з якими виконується розрахунок пені. Несплата орендної плати – це порушення умов договору оренди, яке дає підстави для виселення.

Шукайте додаткову інформацію тут:
tinyurl.com/tenant-fees-act-2019

- Ви можете втратити своє житло, якщо не будете виконувати умови договору оренди.

Якщо у вас виникли проблеми, ви можете ознайомитись з інформацією тут: tinyurl.com/gov-rent-arrears

Також ознайомтесь з цими практичними кроками для своєчасної сплати орендної плати:
tinyurl.com/problems-paying-rent

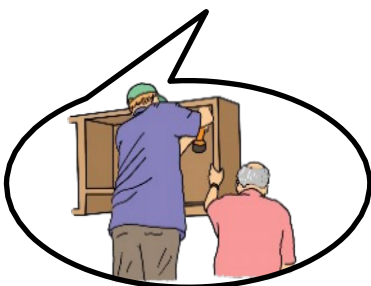
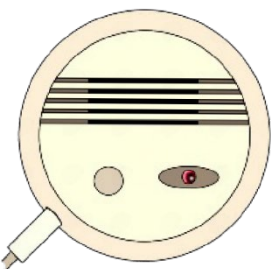
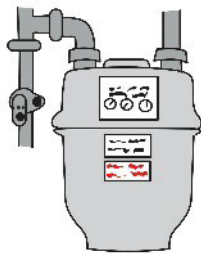

- **Сплачувати усі інші рахунки.** Сплачуйте усі рахунки своєчасно. У разі сплати за газ та електрику ви маєте право вибирати постачальника послуг;

- **Берегти помешкання.** Перед тим як щось прикрашати чи ремонтувати спитайте дозволу орендодавця.
- **Не забувати про сусідів.** Орендодавець може виселити вас, якщо ваша поведінка буде обурювати чи дратувати сусідів.
- **Не пускати квартирантів та не здавати помешкання.** Спитайте у орендодавця, чи може хтось інший проживати в помешканні на платній основі.

Ви повинні

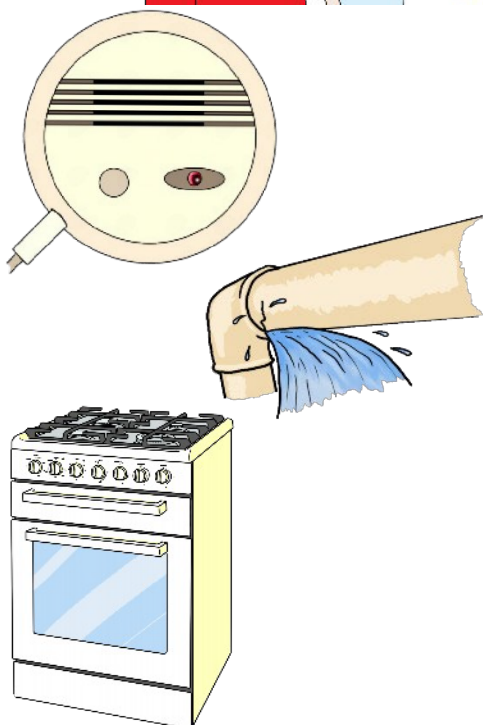
- знати, де знаходяться лічильники газу та електрики, як працює опалення, а також виключати воду або світло;
- перевіряти детектори диму та чадного газу раз на місяць;
- повідомляти орендодавця про ремонт, який необхідно виконати. Якщо ви проігноруєте маленькі проблеми, вони стануть більшими. Якщо таке станеться, ви можете втратити свій депозит;

- оформити страховку на все своє майно. Страховка орендодавця покриває лише будівлю.
- поміркуйте, чи не хочете ви встановити інтелектуальний лічильник, який зберігає гроші. Поговоріть з орендодавцем перед тим як його купувати.
- зареєструватись на виборчій дільниці за новою адресою. Відвідайте сайт:
www.gov.uk/register-to-vote

Орендодавець ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ

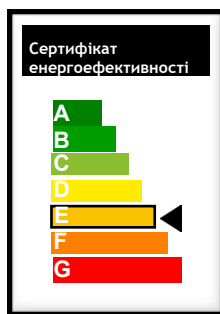

- утримувати помешкання у доброму стані;
- переконуватися, що помешкання безпечне для проживання;
- встановити щонайменше один детектор диму на кожному поверсі та детектор чадного газу в кожній кімнаті, де є джерело відкритого вогню або піч на дровах;
- розбиратися з будь-якими проблемами з газо-, водо- або електропостачанням;
- слідкувати, щоб надані меблі або побутові прилади залишалися у доброму стані;

- виконувати більшість ремонтних робіт;
- запрошувати спеціалістів для виконання перевірки безпеки газового обладнання (кожен рік) та проводити перевірку електрики (кожні п'ять років);
- повідомляти хоча б за 24 години перед тим як прийти в ваш дім для проведення перевірок або ремонту. Орендодавець або агент з оренди житла можуть входити в помешкання, лише якщо ви згодні;
- отримувати ліцензію на об'єкт нерухомості, якщо вона потрібна;
- мати сертифікат енергоефективності класу E або вище. Крім винятків, коли це не потрібно для об'єкту нерухомості.

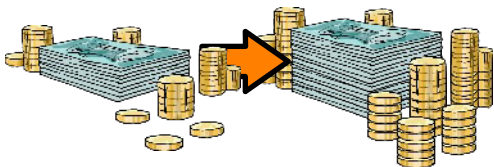
Орендодавець повинен

- оформити страховку будівлі від потопу та пожежі;
- перевірити безпечність всіх побутових приладів та вбудованих пристроїв. Сюди також входять жалюзі. Вони можуть становити небезпеку для дітей, якщо їх шнури звисають петлями.

Є декілька важливих речей, про які треба подумати, якщо ви хочете продовжити жити в помешканні після закінчення першого періоду оренди. Наступний сайт стане вам у нагоді: tinyurl.com/tenancy-ends

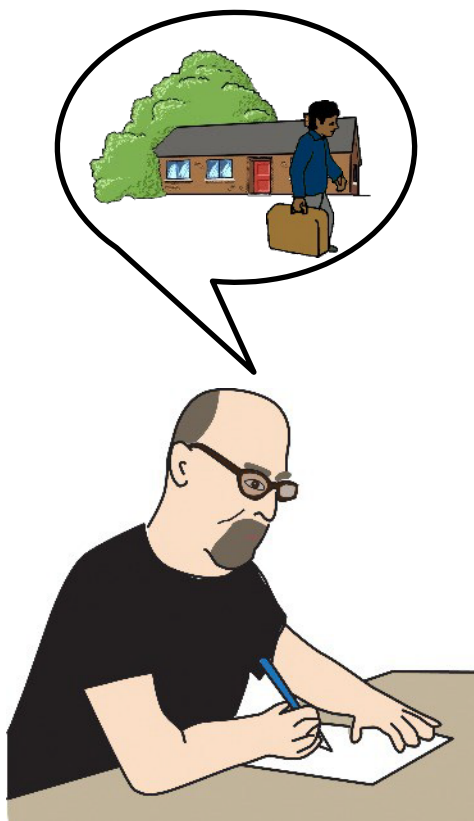

Якщо ваш орендодавець більше не хоче здавати вам житло, він має на це право, якщо ви з цим попередньо погоджувались, або якщо договір наділяє його таким правом. Однак він повинен дотримуватись закону. Більше інформації наведено тут: tinyurl.com/gov-rent-increase Цей матеріал не для «чайників».

6. Після завершення договору оренди

Якщо ваш орендодавець хоче припинити дію договору

Ваш орендодавець повинен надати повідомлення, якщо він хоче, щоб ви з'їхали.

Зазвичай орендодавець пише в повідомленні, що ви зобов'язані з'їхати наприкінці терміну оренди. Термін, за який він повинен надати це повідомлення, залежить від типу оренди та причини виселення.

Якщо ваш орендодавець відправить повідомлення про виселення, прочитайте його одразу та починайте негайно діяти. Це допоможе вам зберегти житло. Безкоштовну допомогу надає бюро Citizens Advice (citizensadvice.org.uk) або служба Shelter (shelter.org.uk).

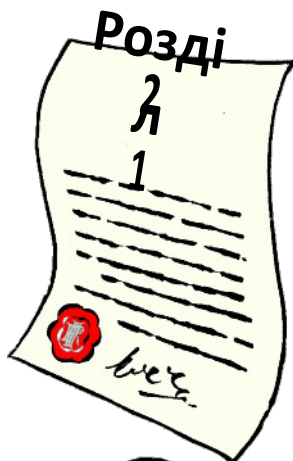
Якщо ви хочете отримати юридичну допомогу, зверніться в бюро Civil Legal Advice. Контактні дані цього бюро наведені в розділі «Де знайти більше інформації» цього посібника.

Існують закони, які приписують, коли та як орендодавець може примушувати вас з'їхати. Іноді, щоб виселити вас, потрібна постанова суду.

Урядовці планують заборонити виселяти людей, якщо вони не зробили нічого поганого.

Але до того часу орендодавці можуть надавати повідомлення, спираючись на розділ 21 закону. Якщо ви отримали таке повідомлення, зверніться до служби Shelter або бюро Citizens Advice по допомогу.

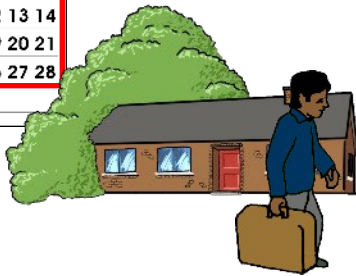
Якщо ви хочете отримати юридичну допомогу, зверніться в бюро Civil Legal Advice.

Якщо ви хочете припинити винаймати житло

Якщо ви бажаєте з'їхати, ви повинні надати орендодавцю письмове повідомлення. Збережіть копію свого листа.

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

В договорі оренди буде сказано, за який період ви повинні подавати повідомлення орендодавцю. Зазвичай цей термін складає один місяць.

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

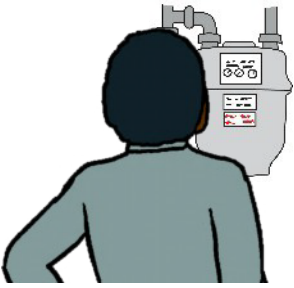
Якщо ви хочете з'їхати раніше, прочитайте наступний розділ цього довідника «Якщо все пішло шкереберть».

Перед виїздом:

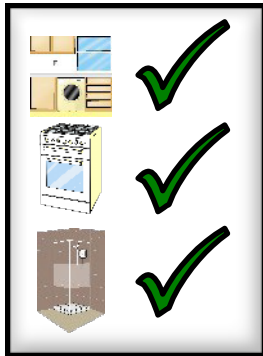

- переконайтеся, що у вас немає боргів по орендній платі;
- сплатіть всі додаткові рахунки. Якщо ви цього не зробите, в майбутньому у вас можуть виникнути складнощі з орендою або отриманням послуг від газо- або електропостачальних компаній;

- заберіть всі свої речі та приберіть за собою;
- зніміть показники лічильника газу та електрики;

- перевірте інвентар та зробіть фотографії помешкання перед виїздом;

- утилізуйте власні меблі, які вам більше не потрібні, через службу збору старих речей при місцевій раді
- поверніть всі ключі, які ви отримали від орендодавця або агенту з оренди житла. Якщо ви загубили якісь ключі, можливо, вам придется заплатити орендодавцю за заміну замків;

- будьте в помешканні, коли орендодавець або агент з оренди житла прийде туди для остаточної перевірки помешкання. Він може прийняти рішення взяти гроші з депозиту, щоб покрити пошкодження.

Якщо ви не згодні з цим, зверніться в службу захисту депозитів, яка прописана в вашому договорі оренди. Тут ви дізнаєтесь, як до них звернутися: tinyurl.com/tenancy-deposit-protected

7. Якщо все пішло шкереберть

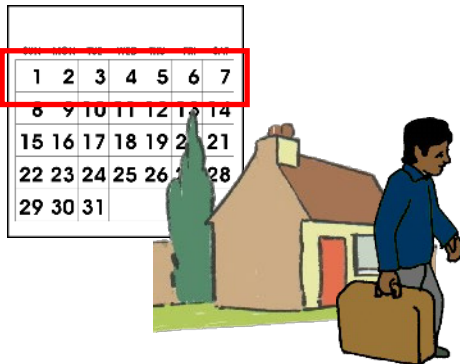
У багатьох випадках ви зможете вирішити всі непорозуміння, які виникли між вами та орендодавцем або агентом з оренди житла.

Нижче наведено, як закон захищає орендарів, та куди звертатися по допомогу.

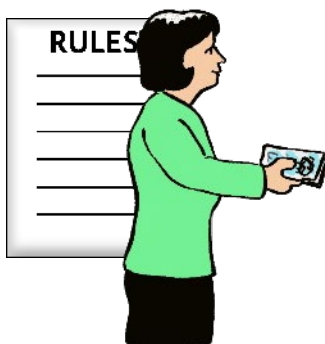

- **Щоб поскаржитися на агента з оренди житла:** зверніться в структуру по відновленню порушених прав, з якою він співпрацює: tinyurl.com/redress-scheme

Кожен агент повинен належати до однієї з них.

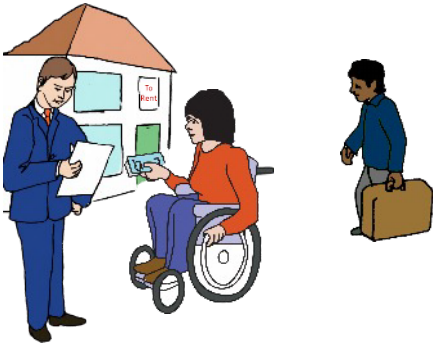

- **Якщо ви хочете виїхати до завершення дії договору оренди або скоротити термін надання повідомлення, який в ньому встановлено,** поспілкуйтесь з орендодавцем. Якщо він згоден, переконайтеся, що у вас все оформлено в письмовому вигляді, та поверніть всі ключі.

Ваш орендодавець може брати штраф за втрату орендної плати. Існують правила, згідно з якими виконується розрахунок штрафу. Додаткову інформацію можна знайти тут: tinyurl.com/tenant-fees-act-2019

Можливо, ви будете вимушені сплачувати орендну плату, поки інший мешканець не в'їде в помешкання. Все залежить від того, що сказано в вашому договорі про надання повідомлень. Для отримання додаткової інформації відвідайте сайт tinyurl.com/tenant-fees-act-2019

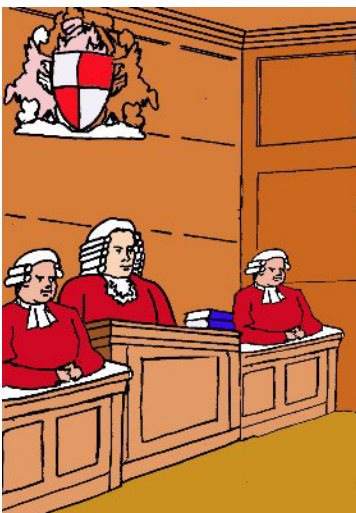

- **Якщо ви не можете сплачувати орендну плату:** обговоріть це питання із орендодавцем якомога швидше. Citizens Advice або Shelter можуть надати допомогу та поради.

Якщо ви хочете отримати юридичну допомогу, зверніться в бюро Civil Legal Advice.

- **Якщо ваше помешкання небезпечне, а орендодавець не хоче його ремонтувати:** зверніться до органу місцевого самоврядування. Ці установи можуть примушувати орендодавців розбиратися із складними проблемами. Ви також можете звернутися до відділу торгових стандартів tinyurl.com/trading-standards-office

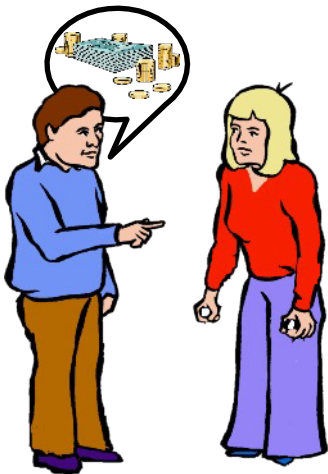
- **Якщо ви вважаєте, що помешкання не пристосоване для проживання, ви маєте право притягнути свого орендодавця до суду.** Суд примусить орендодавця виконати ремонт та виплатити вам компенсацію за проблеми, що виникли. Для отримання додаткової інформації, відвідайте сайт служби Shelter: tinyurl.com/repair-obligations

- Ви поскаржились, і орган місцевого самоврядування примушує орендодавця виконати ремонт: орендодавець не має права примушувати вас з'їхати на шість місяців, якщо ви не порушували ніяких правил, встановлених договором оренди.

- Органи місцевого самоврядування можуть накладати штраф або притягувати орендодавців до суду, якщо вони не виконують потрібні ремонтні роботи. Якщо суд визнає орендодавця або агента з оренди житла винним в порушенні цих законів, він заборонить йому здавати нерухомість. Крім того, такого орендодавця або агента буде додано в базу даних орендарів-шахраїв.

- Якщо орендодавець бере з вас гроші за те, за що не повинен, орган місцевого самоврядування може накласти на нього штраф. Сюди також відноситься ситуація, коли орендодавець не віддає вам страховий депозит.

Орендодавець або агент з оренди житла не може використовувати надання повідомлення згідно з розділом 21 (виселення без порушення), якщо він не повернув вам страховий депозит.

- Якщо ваш орендодавець залякує вас або приходять в вашу квартиру без дозволу: ви можете поскаржитись в орган місцевого самоврядування або зателефонувати 999, якщо це терміново.

- **Якщо ваш орендодавець намагається виселити вас силоміць:** ви можете поскаржитись в орган місцевого самоврядування. Є закони, які регламентують, як і коли орендодавці можуть це робити. Shelter та Civil Legal Advice (див. розділ «Допомога та поради» нижче) можуть вам допомогти.

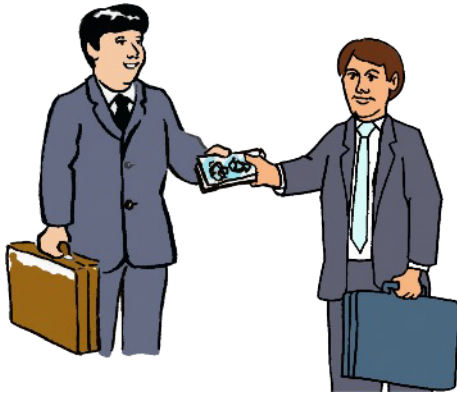
- **Правила, на підставі яких вас можуть примусити виїхати:** якщо ваш орендодавець порушує ці правила, він порушує закон. Він повинен правильно подати повідомлення, оформити його письмово, а примусити з'їхати може тільки на підставі рішення суду.

- **Якщо ви розлучились із своїм партнером:** ви можете залишитись в помешканні. Усе залежить від того, чиє ім'я вказане в договорі. Відвідайте: tinyurl.com/separating-your-rights

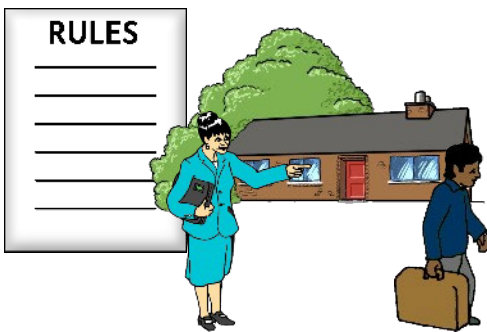
- **Якщо вам складно знайти інше місце проживання:** зверніться в житловий департамент при органі місцевого самоврядування за порадою. Там вам повинні допомогти до того як ви станете безпритульним, та, можливо, підберуть для вас житло.

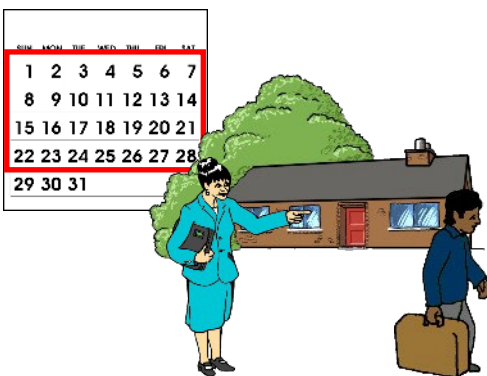
- Якщо ваш орендодавець порушує правила: він буде змушений частково повернути орендну плату, яку ви або орган місцевого самоврядування йому заплатили.

Захист від виселення

Що робити, щоб залишитись вдома

Якщо орендодавець хоче, щоб ви виїхали з помешкання, він повинен дотримуватись суворих правил. Інакше, їх може бути притягнуто до суду.

Орендодавець повинен надати вам достатньо часу, щоб ви виїхали, і може примушувати вас зробити це лише на підставі постанови суду.

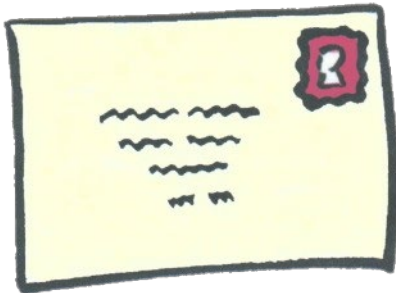
Див. «Розбираємось в позовах стосовно права володіння: посібник для приватних орендарів в Англії та Уельсі.
tinyurl.com/private-tenant-guide

Якщо вам потрібна додаткова інформація стосовно будь-яких посилань, наведених в цьому документі, зверніться до нас онлайн: forms.communities.gov.uk

Або телефонуйте:
0303 444 0000

Або напишіть нам:
**2 Marsham Street, London,
SW1P 4DF.**

8. Де знайти більше інформації

У зв'язку з коронавірусом багато організацій не проводять особисті прийоми.

Додаткову інформацію можна знайти на відповідних сайтах.

Citizens Advice

Безкоштовна консультація стосовно ваших прав та того, що вам необхідно робити. Місцеве відділення Citizens Advice можна знайти на сайті: citizensadvice.org.uk

Shelter

Поради та підтримка по питанням житла та безпритульності: england.shelter.org.uk/housing_advice

Ваш місцевий орган з житлових питань
Щоб поскаржитись на свого орендодавця або агента з оренди житла, або на стан свого житла, впишіть свій індекс на цьому сайті та знайдіть адресу органу місцевого самоврядування: gov.uk/find-local-council

Crisis

Поради та підтримка для людей, які залишилися без житла, або можуть стати безпритульними: crisis.org.uk/

Civil Legal Advice

Якщо ви хочете отримати юридичну допомогу, зверніться в бюро Civil Legal Advice. Допомога безкоштовна: gov.uk/civil-legal-advice

Служба фінансових консультацій

Безкоштовна фінансова консультація: moneyadvice.service.org.uk/en

Юридична спілка

Пошук адвокатів: lawsociety.org.uk/

Gas Safe Register (служба газу)

Допомога стосовно газової безпеки: gassaferegister.co.uk/

Electrical Safety First

Допомога стосовно електричної безпеки: electricalsafetyfirst.org.uk/

Марки виводу з оренди Інформація для орендарів: marksoutoftenancy.com/

9. Що значать ці слова

Офіційно визнаний орендодавець — член організації, яка навчає орендодавців та допомагає їм розібратися в законодавстві та чесно ставитись до орендарів.

Побутові прилади — плити, холодильники, морозилки, пилососи або праски.

Гарантована короткострокова оренда — коли ви орендуєте:

- приватне помешкання (не комерційну нерухомість);
- воно є вашим основним житлом;
- орендодавець з вами не живе.

Чадний газ — небезпечний газ, який виходить з газових бойлерів, відкритого вогню або печі на дровах, якщо вони працюють неналежним чином.

Кодекс професійної етики — довідник, в якому сказано, як повинні поводитись представники певних професій, щоб дотримуватись закону.

Депозит — коли ви платите гроші, щоб підтвердити обіцянку щось зробити. Наприклад, орендувати квартиру або дотримуватись умов договору оренди. Зазвичай ця сума повертається.

Структура захисту депозиту — спосіб, завдяки якому ваш орендодавець гарантує недоторканість вашого депозиту та готовність одразу повернути його після закінчення оренди.

Сертифікат енергоефективності — звіт, в якому сказано, скільки коштує опалення та обслуговування приміщення.

Конструкції та устаткування — Конструкціями є, наприклад, шафи, які пригвинчені. Устаткування повішене, наприклад картини або дзеркала, їх може не бути в будинку, що здається.

Поручитель — це людина, яка заплатить за оренду або збитки, якщо цього не зробите ви.

Страховий депозит — гроші, які ви сплачуєте орендодавцю, щоб він притримав помешкання для вас та не віддавав його іншим. Після завершення оренди вам його повернуть.

Страховка — коли ви платите гроші компанії, яка потім заплатить за заміну втрачених, вкрадених або пошкоджених речей.

Орендодавець — людина, якій належить кімната, квартира або будинок.

Агенти з оренди житла — агенти з оренди житла працюють на орендодавця та уповноважені отримувати від вас орендну плату та інші платежі.

Ліцензія — дозвіл щось робити при умові дотримання певних правил, законів та належної поведінки.

Квартирант — людина, яка платить, щоб жити в вашому помешканні разом з вами.

Надати повідомлення — офіційно сказати комусь дату, коли ви хочете, щоб щось було зроблено.

Майно — щось, що належить особі. Майно орендодавця — будинок, квартира або кімната, яку ви орендуєте.

Структура по відновленню порушених прав — організація, яка вирішує проблеми, що виникають між вами та агентом або орендодавцем.

Обов'язки — те, що ви повинні робити.

Права — те, що повинно бути зроблено для вас.

Нескінченна оренда — оренда, яка не закінчується у визначену дату.

Шахрай — коли хтось відбирає гроші обманом.

Інтелектуальний лічильник — лічильник, який реєструє, скільки електрики ви споживаєте, та одразу відсилає дані в компанію-постачальника, вони можуть заощаджувати гроші.

Розділ 21 — повідомлення від орендодавця, в якому сказано, що ви повинні залишити помешкання до встановленої дати.

Договір оренди — угода між орендодавцем, якому належить приміщення (кімната, квартира або будинок), та орендарем, який планує його орендувати.

Орендар — людина, яка орендує кімнату, квартиру або будинок.

Подяка

Цей документ було складено та надруковано службою EasyRead в друкарні Inspired Services Publishing Ltd. № ISL192 20. Липень 2021 р.

www.inspiredservices.org.uk

Частина картинок — матеріал з колекції Inspired EasyRead.

Використання їх без письмового дозволу Inspired Services забороняється.

www.inspired.pics